

Seletuskiri Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse määruste muutmine seoses alusharidusseaduse ja Eesti Vabariigi haridusseaduse ning teiste seaduste muutmise seaduse (õppimiskohustuse kehtestamine) rakendamisega“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse määruste muutmine seoses alusharidusseaduse ja Eesti Vabariigi haridusseaduse ning teiste seaduste muutmise seaduse (õppimiskohustuse kehtestamine) rakendamisega“ tehakse muudatused järgmistes Vabariigi Valitsuse määruses:

1. Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a määrus nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ (edaspidi ka *EHIS põhimäärus*);
2. Vabariigi Valitsuse 25. juuni 2009. a määrus nr 112 „Haridustöötajate ametikohtade loetelu, kus antakse kuni 56 kalendripäeva põhipuhkust, ja puhkuse kestus ametikohtade kaupa“ (edaspidi ka *haridustöötajate puhkeaeg*);
3. Vabariigi Valitsuse 22. augusti 2013. a määrus nr 125 „Haridustöötajate tööaeg“.

Muudatused on vajalikud alusharidusseaduse (edaspidi *AHS*) ja Eesti Vabariigi haridusseaduse ning teiste seaduste muutmise seaduse (õppimiskohustuse kehtestamine) rakendamiseks. Eeltoodud seadused jõustuvad 1. septembril 2025. a.

Määrus kehtestatakse Eesti Vabariigi haridusseaduse (edaspidi *HaS*) § 36⁶ lõike 4, töölepingu seaduse § 43 lõike 6 ja § 58 lõike 2 alusel.

EHIS põhimääruses on kavandatud teha muudatused, mis võimaldavad tuua sotsiaalvaldkonnast haridusvaldkonda üle tulevate lastehoidude tegevuslubade andmed alates 01.12.2025 Majandustegevuse Registrist (MTR) üle EHISesse. Edaspidi hakatakse lastehoidude kohta koguma samu andmeid, nagu tehakse seda praegu lasteaedade kohta. Seoses AHSis kehtestatud kvalifikatsiooninõuetega, hakatakse EHISesse koguma andmeid ka abiõpetajate ja lapsehoidjate kohta, nagu tehakse seda praegu õpetajate kohta. Kuivõrd AHSi alusel hakatakse rakendama lisaks üldisele toele tõhustatud tuge ja erituge, kaovad erilasteaiad ja -rühmad ja seepärast kogutakse edaspidi andmed lapsele osutatud tugiteenuste ja tugimeetmete rakendamise kohta. Edaspidi esitatakse EHISesse ka koolivalmiduskaart ning lastehoidude ja lasteaedade kõik tegevuskohad aadressi täpsusega (varasemalt kanti EHISesse vaid lasteaiade juriidiline aadress). Ka lasteaedade koolitusloa ja tegevusloa andmetes tehakse muudatusi, sest KOVile jääb senise koolitusloa taotlemise asemel HTMi teavitamise kohustus ning eralastehoid ja -lasteaed hakkab saama tegevusluba ja selle muutmist taotleda läbi EHISe. Põhikoolijärgsete õppijatele ühtse keskse vastuvõtu tagamiseks luuakse vastuvõtuandmete alamregister ning EHIS põhimäärust täiendatakse vastuvõtuandmete alamandmekogu regulatsiooniga. Edaspidi hakatakse EHISesse õppimiskohustusliku õpilase kohta koguma märget, kui õpilane on väljalangemisohus ning koolil ei ole enam kohustust EHISesse märkida põhjuseta puudumisi ja „puudulik“ või „nõrk“ aastahinnat või samaväärset sõnalist hinnangut. Muudatuste tulemusel ei koguta edaspidi EHISesse kutseõppes tuge vajava õppija kohta andmeid tema erivajaduse liigi kohta, vaid ainult vajatavate ja talle osutatavate tugiteenuste ja meetmete kohta.

Haridustöötajate puhkeaja määruses tehakse nii tehnilist laadi ehk terminoloogilisi muudatusi kui ka sisulisi muudatusi. Edaspidi loobutakse 56-kalendripäevase puhkuse nõudeõigusest haridusliku erivajadusega lastega rühmade õpetajate, asutuse direktorite ja õppejuhtide puhul.

Erandina säilib lasteaias tõhustatud ja eritoe rakendamiseks moodustatud väiksema rühma õpetajale õigus põhipuhkusele 56 kalendripäeva. Samuti ühtlustatakse kutseõppeasutusse tugipersonali puhkuste pikkus üldhariduskooli tugipersonali puhkuste kestvusega. Seni ajani on kutseõppeasutuses töötaval sotsiaalpedagoogil puhkust 42 päeva, üldhariduses on see aga 56 kalendripäeva. Ka ühtlustatakse üldhariduskooli ja kutseõppeasutuste huvijuhi ja kasvataja ametikoha puhkuste pikkus, tõstes need seniselt 42 päevalt 56 kalendripäevani. Kutseõppeasutuste haridustöötajate hulgast, kel oli õigus 42 päeva pikkusele puhkusele arvatakse välja ravikehakultuuriinstruktor, kuivõrd sellist ametikohta kutseõppeasutustes käesoleval ajal ei eksisteeri ja seda ei ole vaja ka tulevikus.

Haridustöötajate tööaja määruks tehtavad muudatused on seotud lastehoiu ja lasteaias mõistete kasutuselevõttuga AHSis. Muudatustega tagatakse, et lühendatud täistööaeg 7 tundi päevas ehk 35 tundi rakendub ka lastehoius töötavale õpetajale (sh senised lastesõime ja sõimerühma õpetajad) ning lisaks logopeedile ja eripedagoogile ka lastehoius, lasteaias, põhikoolis, gümnaasiumis ja kutseõppeasutuses töötavale sotsiaalpedagoogile ja koolipsühholoogile.

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna õigusloome valdkonna õigusnõunikud Marili Lehtmetts (telefon 735 0289, e-post marili.lehtmetts@hm.ee), Kristel Möller (telefon 735 0102, e-post kristel.moller@hm.ee), Mattias Suumann (telefon 735 0576, e-post mattias.suumann@hm.ee) ja Indrek Kilk (telefon 735 0144, e-post indrek.kilk@hm.ee), üldharidusosakonna alushariduse valdkonna juht Maila Rajamets (telefon 735 0667, e-post maila.rajamets@hm.ee) ja sama valdkonna peaekspert Heli Mäesepp (*teenistusest lahkunud alushariduse valdkonna peaekspert*), tehnoloogia juhtimise osakonna tarkvaraarenduse valdkonna peaspetsialist Marko Mölder (telefon 735 0143, e-post marko.molder@hm.ee), tehnoloogia juhtimise osakonna tarkvaraarenduse valdkonna tootejuht-analüütik Tiina Talts (telefon 730 2121, e-post tiina.talts@hm.ee), kutsehariduse ja oskuste poliitika osakonna kutsehariduse valdkonna juht Marit Kuusk (*teenistusest lahkunud kutsehariduse valdkonna juht*), kutsehariduse ja oskuste poliitika osakonna kutsehariduse valdkonna nõunikud Aulika Riisenberg (telefon 735 0651, e-post aulika.riisenberg@hm.ee) ja Rita Kask-Klesmann (telefon 735 0226, e-post rita.kask-klesmann@hm.ee), üldhariduspoliitika osakonna haridusjuhtimise ja õpetajapoliitika valdkonna peaekspert Taavi Kreitsmann (telefon 735 1566, e-post taavi.kreitsmann@hm.ee) ja üldhariduspoliitika osakonna kaasava hariduse valdkonna nõunik Sandra Fomotskin (telefon 735 0103, e-post sandra.fomotskin@hm.ee).

Eelnõu kehtestab määrusena Vabariigi Valitsus.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb neljast paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a määrust nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“.

Eesti Vabariigi haridusseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (õppimiskohustuse kehtestamine) eelnõu väljatöötamisest, millega

1. lisatakse EHISE alamandmekogu keskse vastuvõtukeskkonna pakkumiseks õppimiskohustusega õpilaste edasiliikumiseks põhikoolist järgmisele haridustasemele (kutse- või keskhariidusõpe) ning andmed õppimiskohustusega laste seireks;

2. ettevalmistava õppe pakkumine uudsetel tingimustel, mida tehakse riigikoolide võrgus (nii riigigümnaasiumides kui kutseõppeasutuses) ning mille läbiviimiseks kogutakse samuti andmeid EHISesse;
3. kehtestatakse seaduse tasandil EHISes töödeldavad isikuandmete kategooriad ja nende säilitustähtajad.

AHSi alusel tulevad seni sotsiaalteenusena lapsehoiuteenust pakkuvad lastehoiud üle haridusvaldkonda ning hakkavad pakkuma haridusteenust. Sellega seoses tekib esmakordselt haridusvaldkonnas õppeasutusena lasteaia kõrvale lastehoid, lisandub lapsehoidja ametikoht, millele kehtestatakse kvalifikatsiooninõuded. Lastehoiud hakkavad kandma AHS alusel andmeid MTRi asemel EHISesse, nagu seda teevad praegused koolieelsed lasteasutused. AHS sätestab kvalifikatsiooninõuded ka abiõpetajale (senised õpetajat abistavad töötajad). Seetõttu on vajalik ka arvestuse pidamine nimetatud ametikohtadel töötavate alushariduse abiõpetajate ja lapsehoidjate üle.

Punkti 1 muudatusega jäetakse vastavalt Andmekaitse Inspektsiooni soovitusel määruse pealkirjast välja viide andmekogu asutamisele. Põhimääruse eesmärk on reguleerida andmekogu pidamist.

Punkti 2 muudatusega asendatakse Eesti hariduse infosüsteemi kui riikliku registri asutamine, kirjeldusega olukorrast kehtiva õiguse järgi, see on HaSi alusel asutatud andmekogu.

Punkti 3 muudatusega jäetakse põhimäärusest välja andmekogu pidamise eesmärgi aegunud kirjeldus. Andmekogu pidamise eesmärk on reguleeritud HaS § 36^e esimeses lõikes, ning seaduse regulatsiooni põhimääruses kordamine pole asjakohane.

Punkti 4 muudatustega jäetakse välja sätted, mis uuenenud seaduste avaliku teabe seaduse ja küberturvalisuse seaduse valguses ei ole enam asjakohased.

Punkti 5 muudatusega lisatakse põhimääruse paragrahvi 5 lõikesse 3 punkt 7, millega nähakse andmekogu alamandmekoguna ette vastuvõtuandmete alamregister. Tehnilise lahenduse abil tagatakse põhikoolilõpetajatele ühtne vastuvõtt. Õpilased ja vanemad saavad kasutada kooli sisseastumiseks ühtset keskkonda, kus on olemas kogu info erinevate koolide vastuvõttude kohta, väljendades oma tahet ja esitades vajalikke dokumente. Samuti on tehnoloogiline lahendus abiks koolidele vastuvõtuprotsesside läbiviimiseks. Riigi jaoks on oluline, et kõik vastuvõtu avaldused ja seal olev info (andmed) kogutakse ühte keskkonda, mis annab ajakohase ülevaate õppimiskohustustega noorte edasiliikumisest järgmisele haridustasemele. Riik teeb andmed kättesaadavaks kohalikule omavalitsusele, kel tuleb viivitamata asuda tegelema noortega, kes õppekohta ei taotlenud või jäid õppekohast ilma (taotlus jäi rahuldamata). Andmete töötlemise õigus kohalikul omavalitsusel saab tulenema Eesti Vabariigi haridusseadusest, mis näeb ette, et õppimiskohustust mitte täitvate noortega tegelemine on kohaliku omavalitsuse ülesanne. Ka isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 6 lõik 1 punkt e alusel on isikuandmete töötlemine seaduslik juhul, kui töötlemine on vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks. Samast vajadusest tõukub ka punktiga 6 tehtud muudatus § 7 lõike 2 sissejuhatavas lauseosas.

Punkti 6 muudatusega lisatakse paragrahvi 7 lõike 2 sissejuhatavasse lauseossa lisatakse pärast sõnu „arst-residentide alamregistri“ sõnad „ja vastuvõtuandmete alamregistri“. Vt punkti 5 selgitust.

Punkti 7 muudatusega täpsustatakse andmete säilitamise tähtaegu.

Punkt 8 lisatakse EHIS põhimääruse §-i 8¹ lõiked 3¹ ja 3².

Lõikega 3¹ sätestatakse, et koolivalmiduskaardi andmete säilitamise tähtaeg on kolm aastat.

Koolivalmiduskaart on üks osa lapse arengu jälgimisest ja kokkuvõte, mis koostatakse lapse lasteaia lõpetamisel. Koolivalmiduskaardi eesmärgiks on anda ülevaade lapse arengust õppekava läbimisel, üldoskuste ja valdkondlike oskuste lõikes. Koolivalmiduskaardi eesmärgiks on anda ka koolile väärtuslikku teavet lapse arengust, et iga lapse oleks märgatud ja toetatud. Kolm aastat on piisav aeg, et jälgida lapse arengut, tuvastada võimalikke erivajadusi ning teha vajadusel täiendavaid kohandusi. Kolm aastat kestab üks kooliaste ja mõistlik ei ole andmeid kauem säilitada, kui laps liigub esimesest kooliastmest järgmisesse. Ka riiklikus õppekavas tuuakse õpitulemused välja kooliastmete kaupa. Koolivalmiduskaart on lapse arengutulemuste kokkuvõte alushariduse astmes ja esimese kooliastme lõpus ei ole nende andmete säilitamine enam asjakohane. Liiga pikk andmete säilitamine võib suurendada andmekaitse riske ja muuta teabe haldamise keeruliseks, samas kui liiga lühike periood ei pruugi pakkuda piisavat ülevaadet lapse haridustee toetamiseks. Andmete kogumine ja säilitamine vähemalt kolmeks aastaks aitab lasteaias ja koolil analüüsida põhjusi, millised tegurid mõjutavad koolivalmidust, ning teha samal ajal lapse toetamisega järeltõusu ka õppekava arendamiseks või õpetajate koolitusvajaduse väljaselgitamiseks.

Lõikes 3² sätestatakse, et loodava vastuvõtuandmete alamregistri andmeid säilitatakse vastuvõtuandmete alamregistris vastuvõtutoimingute lõpetamisest 12 kuud. Seejärel toimub ka nende andmete osas § 8¹ lõike 4 kohaselt andmete pseudonüümimine ja arhiveerimine, et tagada andmete olemasolu pikemaajalise haridusstatistika ja analüüside tegemiseks.

Punktiga 9 täiendatakse põhimäärust uue paragrahvi, mis reguleerib, milliseid andmeid logitakse ning kui kaua logiandmeid säilitatakse. Kasutajate andmeid, kes on kandeid loonud, muutnud, täiendanud, kustutanud jne, säilitatakse andmete juures sama kaua kui andmeid. Andmete vaatamise logisid säilitatakse viis aastat. EHISes on kasutusel ainult nn tugev autentimine, st nii kannete loomise kui vaatamise osas on alati olemas isiku ees- ja perekonnanimi ning isikukood.

Punkti 10 muudatustega asendatakse paragrahvi 14 lõikes 7 tekstiosa „eksamite infosüsteemist (edaspidi *EIS*)“ sõnadega „testide andmekogust“. Muudatust on tehnilist laadi, sest eksamite infosüsteem ei ole õige nimetus. Eksamite, testide, eesti keele tasemeeksami ning Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise eksami andmekogu nimetus on testide andmekogu.

Punktide 11 ja 12 muudatustega asendatakse sõna „koolijuhtide“ sõnadega „direktorite, õppekasvatusala juhtivate töötajate“. EHIS põhimääruses loobutakse läbivalt koolijuhi termini kasutusest ja trafaretsuse tagamiseks kasutatakse edaspidi haridusseaduses kasutatavat terminit „haridusasutuse juht“. Paragrahvi 16 punktides 2 – 4 tuleb aga koolijuhi mõiste asendada direktori ja õppealajuhataja, õppekasvatusala juhtivtöötaja ja õppejuhi terminiga, sest neis punktides peetakse silmas just neid ametikohti, mitte kõiki juhte.

Punkti 13 muudatusega lisatakse paragrahvi 16 punkti 4 ametikohtade loetellu lapsehoidjad, alushariduse abiõpetajad ning sulgudesse, mis täpsustab tugispetsialistid, psühholoog ja sotsiaalpedagoog. Sõna „koolijuhtide“ asendatakse sõnadega „haridusasutuste juhtide“. Muudatus on vajalik, sest AHSi jõustumisel kantakse õpetajate ja akadeemiliste töötajate alamregistrisse ka lapsehoidjad ja alushariduse abiõpetajad, sest nad on õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajad alusharidust võimaldavas õppeasutuses (lastehoius ja lasteaias), kellele on kehtestatud kvalifikatsiooninõuded. Lapsehoidjad töötavad lastehoius või

lasteaia hoiurühmas. Abiõpetaja töötab õpetaja kõrval lasteaias, lastehoius või lasteaia hoiurühmas. Abiõpetaja puhul on vajalik täiendus „alushariduse”, sest üldhariduses töötavate abiõpetajate kohta EHISesse andmeid ei koguta. Tugispetsialistide loetelu hulka lisanduvad psühholoog ja sotsiaalpedagoog, kes osutavad AHSi kohaselt teenust ka alusharidust võimaldavas õppeasutuses ehk lastehoius ja lasteaias. AHSi kohaselt tuleb vajaduse korral tagada lapsele lastehoius ja lasteaias põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (edaspidi *PGS*) § 37 lõike 3 alusel kehtestatud tugispetsialistide teenuse kirjeldusele ja teenuse rakendamise korrale vastav eripedagoogi, logopeedi või muu tugispetsialisti teenus. Termin „koolijuht” asendatakse terminiga „haridusasutuse juht”, sest kuigi kehtiva terminiga hõlmatud nii üldharidust kui alusharidust võimaldava õppeasutuste juhid, ei ole kehtiv termin selles osas täpne, viidates vaid koolijuhtidele. Lasteaias peab olema direktor ja võib olla õppejuht, kes mõlemad on õppeasutuse juhid, viimane neist õppe- ja kasvatusalal. Lastehoius kui õppeasutuses ei pea direktorit ja õppejuhti olema. AHS § 27 lõike 9 kohaselt kannab lasteaed või lasteaia pidaja EHISesse andmed lasteaia töötajate ja töösuhete, sealhulgas töötajate omandatud kvalifikatsiooni kohta ning nendeks töötajateks on õpetaja direktor, õppejuht, abiõpetaja ja tugispetsialistid, samuti lasteaia hoiurühma lapsehoidja. AHS § 37 lõike 8 kohaselt peab lastehoid või lastehoiu pidaja kandma EHISesse andmed lastehoius töötavate õpetajate, lapsehoidjate, abiõpetajate ja tugispetsialistide ning töösuhete, sealhulgas töötajate omandatud kvalifikatsiooni kohta.

Punkti 14 muudatusega asendatakse paragrahvi 17 teksti esimeses lauses sõna „koolijuhtide” sõnadega „õppeasutuste juhtide” ning loetellu lisatakse lapsehoidjad ja abiõpetajad. Vt punkti 13 selgitust.

Punkti 15 muudatusega lisatakse paragrahvi 18 lõike 1 sissejuhatava lause ametikohtade loetellu alushariduse abiõpetajad ja lapsehoidjad ning termin „koolijuhtide” asendatakse terminiga „haridusasutuste juhtide”. Vt punkti 13 selgitust.

Punkti 16 muudatusega tunnistatakse paragrahvi 18 lõike 1 punktid 12, 31, 37, 38 ja lõige 8 kehtetuks. Kehtivate punktide 12, 31, 37 ja 38 sõnastused on järgmised: 12) töölepingu kestus; 31) atesteerimisel omistatud ametijärk ja/või kutse; 37) osalemine rahvusvahelistes projektides; 39) osalemine riigisisestes projektides. Punkt 12 tunnistatakse kehtetuks, sest töötamise lõpukuupäev kogutakse punkti 11 alusel (töötamise lõpp (kuupäev lahkumisel)). Punkt 31 tunnistatakse kehtetuks, sest enam ei toimu õpetajate atesteerimist ja kutsetunnistuse andmed saadakse infosüsteemide andmevahetuskähi kaudu kutseregistrist (§-i 19 täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1¹ vt punkti 21 selgitust). Seoses kehtestatud kvalifikatsiooninõuetega kogutakse alus-, üld- ja kutsehariduse puhul kutsetunnistuste andmed. Punktides 37 ja 38 nimetatud andmete kogumine riigisisestes ja rahvusvahelistes projektides osalemise kohta, ei ole vajalik. Kuivõrd § 18 lõige 1 punkt 38 tunnistatakse kehtetuks, tuleb kehtetuks tunnistada ka sama paragrahvi lõige 8, mis viitab, et punktis 38 nimetatud andmeid ei kanta registrisse üld- ja kutsehariduse õpetajate ja koolijuhtide kohta.

Punkti 17 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 18 lõike 1 punkt 12² järgmiselt: *lepingu liik*. Kui seni oli võimalik märkida õppe- ja kasvatusalal töötava isikuga sõlmitava lepingu liik kutseõppeasutuste puhul, siis muudatuse järgselt lisatakse ka alushariduse ja üldhariduse puhul õigus koguda andmeid selle kohta, millist liiki leping on õpetajaga, abiõpetajaga, lapsehoidjaga ja tugispetsialistidega sõlmitud. Kuigi AHS, PGS ja kutseõppeasutuse seadus (edaspidi *KutÕS*) eeldavad töölepingu sõlmimist, sõlmitakse praktikas vajadusel ka teisi võlaõiguslepinguid, nt ajutise iseloomuga töövõtuleping asendusõpetajaga või teenuse osutamise leping tugispetsialistiga.

Punkti 18 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 18 lõike 1 punkt 32 järgmiselt: *kutsetunnistuse andmed (kutse andja, kutse või osakutse ja kutsetase, kutsetunnistuse registreerimisnumber, kutsetunnistuse väljaandmise kuupäev, kutsetunnistuse kehtivusaja lõpukuupäev)*. Alushariduse õpetajate atesteerimist enam läbi ei viida ja seoses AHSi jõustumisega muutub kehtetuks haridusministri 03.10.2002. a määrus nr 69 „Pedagoogide atesteerimise tingimused ja kord”. EHISesse kogutakse alus-, üld- ja kutsehariduse õpetajate puhul kutsetunnistuste andmed.

Punkti 19 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 18 lõige 7 järgmiselt: *Alushariduse õpetajate, abiõpetajate, lapsehoidjate ja õppeasutuse juhtide kohta kantakse alamregistrisse lõike 1 punktides 1–5, 8–11, 12¹, 12², 16, 17, 19–29, 32 ja 34–36 nimetatud andmed*. Muudatuse põhjuseks on AHSis uute ametinimetuste lisandumine alushariduse valdkonnas. Senisesse ametikohtade loetellu lisanduvad lapsehoidjad ja abiõpetajad. Andmete loetellu lisatakse § 18 lõike 7 punkt 12², mille kohaselt kogutakse ka alushariduses andmeid nimetatud töötajaga sõlmitud lepingu liigi kohta (vt punkti 17 selgitust). Andmete loetelust jäetakse välja § 18 lõike 1 punktid 37 ja 38, sest need tunnistatakse käesoleva eelnõuga kehtetuks (vt ka punkti 16 selgitust).

Punkti 20 muudatusega asendatakse paragrahvi 18 lõikes 9 sõna „koolijuhtide” sõnaga „direktorite”.

Punkti 21 muudatusega täiendatakse paragrahvi 19 lõigetega 1¹ ja 1², lisades volitusnormid ülesande täitmiseks andmete saamiseks kutseregistrist ja testide andmekogust (eksamite infosüsteem).

Punkti 22 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 22 lõike 2 esimene lause järgmiselt: *Alus-, põhi-, üldkesk-, kutsekesk- ja kõrghariduse omandamist ning kutseõppe läbimist võimaldavad õppeasutused uuendavad § 18 toodud andmeid nende muutumise päeval, välja arvatud iga aasta septembris, kui nimetatud andmed esitatakse viie tööpäeva jooksul, ning välja arvatud § 18 lõike 3 punktides 15, 15¹ ja 16 toodud andmed, mis esitatakse kord aastas 10. novembriks*. Muudatus on tehnilist laadi, sõnastades kehtiva kohustuse lühemalt ja selgemalt.

Punkti 23 muudatusega asendatakse paragrahvi 22 lõikes 3 sõnad „õpetajate/pedagoogide” sõnadega „õpetajate, alushariduse abiõpetajate, lapsehoidjate, tugispetsialistide ja haridusasutuste juhtide”. Muudatus on vajalik, sest olemasolev sõnastus ei hõlma kõiki õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajaid, mille kohta tuleb õpetajate ja töötajate alamregistrisse andmed esitada. Muudatus loetleb need ametikohad. Vt ka punkti 13 selgitust.

Punkti 24 muudatusega tunnistatakse kehtetuks paragrahvi 26 lõike 1 punktid 10, 36 ning lõike 2 punktid 5¹ ja 42. Kõnealuste punktide kehtivad sõnastused on järgmised: 10) õppija erivajadused (kood); 36) orb või vanemliku hoolitsuseta õpilane; 5) eestkostja või hoolekandenasutus, juhul, kui õpilasele on määratud eestkostja või kui ta on hoolekandenasutuse hoolealune; 5¹) orb või vanemliku hoolitsuseta õpilane 42) „puudulik” või „nõrk” aastahinne või samaväärne sõnaline hinnang.

Lõike 1 punkt 10 tunnistatakse kehtetuks. Põhimääruse § 26 lõikes 1 loetletakse kõrgkoolide ja kutseõppeasutuste õpilaste kohta kogutavate andmete koosseis. Loetelu punktis 10 olevat erivajaduse koodi kõrghariduses ei koguta ja seda koguti siiani vaid kutseõppeasutuse õpilaste kohta. Õppimiskohustuse eelnõu muudatused toovad kaasa muutused kutseõppeasutustes õpilaste arengu ja õppimise toetamise regulatsioonis ja protsessis. Õpilasele tugimeetme määramine ei eelda enam haridusliku erivajaduse tuvastamist, mistõttu edaspidi erivajaduse koodi ei koguta. Sama lõike punktid 43 ja 44 jäävad kehtima, sest oluline on tuge vajava õppija puhul märkida, et õpilane tuge vajab ning koguda ka infot millist tugimeedet või -teenust talle

rakendatakse. Selle alusel on võimalik jätkuvalt hinnata tuge vajavate ning saavate õpilaste hulka.

Lõike 2 punktid 36 ja 5¹ tunnistatakse kehtetuks, sest hariduse omandamise tagamiseks ei ole vajadust koguda andmed orvu või vanemliku hoolitsuseta õpilase või lapse kohta, samuti eestkostja või hoolikandeasutuse kohta, kui määratud on eestkostja. Need valdkonnad kuuluvad sotsiaalhoolekande süsteemi. Lõike 2 punkti 42 kohaselt tuli üldhariduskoolidel kanda EHISesse ka põhjuseta puudumiste ja „puudulike“ ja „nõrkade“ aastahinnete info. Seda enam edaspidi riikliku infosüsteemi ei koguta, sest sellise detailsusega infot ei ole otstarbekas töödelda. Selle asemel kannab edaspidi kool märke õpilase väljalangemisohu kohta (seda vaid juhul, kui õpilane vastab 01.09.2025 jõustuva põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 36 lg 3 toodud tingimustele). Vt ka punktide 27, 32 ja 33 selgitust.

Punkti 25 muudatusega jäetakse paragrahvi 26 lõike 1 punktist 53 välja sõnad „või sideaadress“, sest andmekogusse ei enam edaspidi ütluspõhist aadressi, vaid rahvastikuregistrijärgne aadress.

Punktiga 26 lisatakse § 26 lõikesse 1 punkt 20¹, mis sätestab, et kutseõppeasutustel ja rakenduskõrgkoolidel tuleb EHISesse kanda kutseõppe õpilase kohta andmed, kui suur on iseseisva töö osakaal põhi- ja üldõpingute moodulite kogumahust sellel õppekava rakenduskaval, millel õpilane õpib. Antud andmestik on vajalik kutsehariduse uue rahastamismudeli rakendamiseks. Õpilaste jaoks, kes viibivad kontaktõppes suurema osa õppe mahust, on õpe koolide jaoks suurema kuluga. Kuivõrd õppevormide osas on kutseharidust käsitlev õigus niivõrd paindlik, et selle järgi on õpilased statsionaarses õppes ka juhul kui kogu õppemahust 49,9% on õpilase iseseisev töö, siis ei sobi õppevorm rahastamisel aluseks. Optimaalseks aluseks on iseseisva töö maht, mille alusel saab jagada õpilased rahastamisel kahte gruppi. Väikesem iseseisva töö, st suurem kontaktõppe maht tagab koolile suurema rahastuse. Suurem iseseisva töö maht tähendab väiksemat kulu koolile ja saab olema rahastamisel väiksema koefitsiendiga. Kuivõrd õppeasutustel on kohustus kooli õppekavale looma rakenduskava, mis seotakse üheselt õpilasega, on kooli infosüsteemides olemas andmed iga õpilase iseseisva töö osakaalu kohta. Enamik kutseõppeasutusi ja kõik rakenduskõrgkoolid, kus kutseõpet pakutakse, kasutavad Haridus- ja Teadusministeeriumi arendatud õppeinfosüsteemi „Tahvel“, milles on võimalik moodustada fail (edaspidi arendada teenus), mille abil saab andmed edastada EHISesse ilma täiendavat koormuseta kooli töötajatele. Vaid Tartu Rakenduslik Kolledž ja erakutseõppeasutused on erandiks, kellel tuleb vastav andmete väljavõtte esitada failina. Iseseisva töö osakaalu arvestusest on jäetud välja vaba- ja valikõpingud kuna ei ole teada, millised valikud õpilane teeb.

Punktides 27, 32 ja 33 tehtavad muudatused on seotud õppimiskohustuse eelnõuga kehtestatava põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 36 uue sõnastusega. Nimelt näeb seadus ette, et õppimiskohustuse jälgimisel tuleb hinnata ka õpilase väljalangemise ohtu ehk märkamine peab toimuma piisavalt vara, et oleks võimalik nii koolil kui ka esimesel vajalikul võimalusel kohalikul omavalitsusel oma meetmetega sekkuda.

Õppimiskohustuse eelnõu töörühma arutelude käigus kirjeldati vajadust määratleda õigusaktis täpsemalt, mida koolilt (võrreldes tänasega) õppimiskohustuse täitmise tagamisel oodatakse. Toodi välja ka infovahetuse puudlikkust nii kooli sees kui ka kooli ja kohaliku omavalituse vahel. Tuginedes uuringule Häirekell¹ ning PISA 2022² tulemuste raportile, seati

¹ [Eesti gümnaasiumiõpilaste väljalangevuse vähendamine. Randomiseeritud kontrollgrupiga toimivusuuringu aruanne, 2022.](#)

² [PISA 2022 Eesti tulemused. Eesti 15-aastaste õpilaste teadmised ja oskused matemaatikas, funktsionaalses lugemises ja loodusteadustes, 2023.](#)

väljalangemisohu sisustamise aluseks kolm kriteeriumi: puudumine vähemalt kahe järjestikuse nädala jooksul, õpivõlgnevused ning õpetajate või tugispetsialistide hinnangud, et vajalik on täiendav sekkumine kooli poolt. Seaduses toodud alused peavad samaaegselt esinema. Kui antud alused esinevad tuleb koolil asuda rakendama meetmeid, et probleemidega tegeleda. Juhul, kui õppimiskohustuse täitmist kooli ressursiga aga tagada võimalik ei ole, on vajalik täiendava sekkumise vajadusest anda õigeaegselt märku kohalikule omavalitsusele. Selleks on vajalik lisada teavitav märge EHISesse, et KOV ametnik saaks võimalikult operatiivselt info oma õppimiskohustuse seire töölauale.

Seire töölauale kogutakse info (elukoht, lisa-aadress ja kontaktandmed) ka sellise märkega õpilase esindaja ehk lapsevanema kohta. Seda selleks, et KOV ametnikul oleks kiire võimalus alustada väljalangemisohus oleva noore juhtumi lahendamiseks.

Punkti 28 muudatusega jäetakse paragrahvi 26 lõike 2 punktist 7 välja sõnad „või sideaadress“, sest andmekogusse ei koguta ütluspõhist aadressi. Andmed, mida käesoleva punkti alusel kogutakse, on rahvastikuregistri järgne aadress.

Punkti 29 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 26 lõike 2 punkt 16: *toevajadus*. Kehtiva punkti sõnastuse järgi kantakse andmekogusse *hariduslikud erivajadused*. Tegemist on terminimuudatusega, sest andmekogusse ei koguta mitte erivajaduste loetelu, vaid millist tuge laps vajab. AHSi alusel rakendatakse lasteaias edaspidi üldist, tõhustatud ja erituge, nagu koolis.

Punkti 30 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 26 lõike 2 punkt 20: *tegevuskoha aadress*. Punkti senise sõnastuse kohaselt kantakse EHISesse õppeasutuse filiaal/osakond (kood). Selline sõnastus ei ole ajakohane. Tegevuskoha aadress tähendab, et EHISesse kantakse hoone aadress. Kehtiva koolieelse lasteasutuse seaduse järgi ei anta koolieelsele lasteasutusele tegevusluba või koolitusluba tegevuskoha põhiseiselt. See tähendab, et õppeasutusel on õigus omavalitsuse piires lisada tegevuskohti. Seetõttu kantakse tegevusloa või koolitusloa saamisel EHISesse õppeasutuse juriidiline aadress ja kontaktaadress, aga mitte kõiki edaspidi loodavaid tegevuskohti (nende hoonete aadresse, kus õppetöö toimub). AHS muudab seda olukorda, sest edaspidi tuleb EHISesse märkida iga tegevuskoht, selle lisandumine või muutmine. Erapidaja puhul tähendab tegevuskoha lisandumine või muutmine kohustust taotleda tegevusloa muutmist, kohaliku omavalitsuse üksus peab tegevuskoha lisandumisel või muutmisest Haridus- ja Teadusministeeriumit teavitama ja viimane kannab tegevuskoha andmed EHISesse. Käesoleva punkti järgi on võimalik märkida, millises õppeasutuse tegevuskohas (aadressi täpsusega) laps lastehoius või lasteaias käib.

Punkti 31 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 26 lõike 2 punkt 41 järgmiselt: *tugimeetmed*. Muudatus seisneb selles, et senine termin „tugiteenused“ asendatakse terminiga „tugimeetmed“. Muudatusega ühtlustatakse terminid üldharidusega, sest AHSi alusel rakendatakse ka lasteaias üldist-, tõhustatud- ja erituge. Tugimeetmed hõlmavad endas nii tugispetsialistide teenuseid (mida pakutakse ka üldise toe raames), kui kohandusi õppe- ja kasvatustegevuses, mida rakendatakse AHS § 14 alusel tõhustatud toe ja eritoe puhul.

Punktiga 34 muudetakse paragrahvi 26 lõike 2 punkte 60-62. Punkt 60 sõnastatakse järgmiselt: *lastehoiu ja lasteaia rühma nimi ja liik*. Muudatusega asendatakse sõnad „lasteasutuse“ sõnadega „lastehoiu ja lasteaia“. Muudatuse põhjuseks on uute terminite kasutusele võtmine AHSis. Teiseks sõnastatakse punkt 61 järgmiselt: *koha suurus (ainult lastehoiu ja lasteaia puhul)*. Muudatusega asendatakse sõnad „koolieelsete lasteasutuste“ sõnadega „lastehoiu ja lasteaia“. Muudatuse põhjuseks on uute terminite kasutusele võtmine AHSis. Koha suurus lastehoius ja lasteaias tähendab vastavalt kas täiskohta või osajalist kohta. Kolmandaks

sõnastatakse punkt 62 järgmiselt: *õppimiskohustuse edasilükkamine*. Kehtiv sõnastus kasutab terminit „koolikohustus”. Termin muudatus on vajalik, sest 01.09.2025. a jõustuv HaS § 10¹ lõige 4 sätestab, et laps, kes oma tervise seisundi või individuaalse arengu tõttu ei ole õppimiskohustuslikku ikka jõudes saavutanud vajalikku koolivalmidust, võib õpinguid alustada ühe õppeaasta võrra hiljem, kui seda soovib tema koolivalmidust hinnanud koolieelne lasteasutus või PGS §-s 47 nimetatud kooliväline nõustamismeeskond.

Punkti 35 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 26 lõike 2 punkt 65 järgmiselt: *lastehoiust ja lasteaiast väljaarvamise kuupäev ja alus*. Muudatusega asendatakse punkti sõnastus „lasteasutuse lõpetamise või lasteasutuse nimekirjast kustutamise kuupäev ja põhjus“ sõnastusega „lastehoiust ja lasteaiast väljaarvamise kuupäev ja alus“. Muudatuse põhjuseks on uute terminite kasutusele võtmine AHSis. Sõnastust on kaasajastatud ja see hõlmab lastehoiust või lasteaiast väljaarvamise aluseid, mis on sätestatud AHSis, mitte väljaarvamise põhjust.

Punkti 36 muudatusega täiendatakse paragrahvi 26 lõiget 2 punktiga 65¹ järgmises sõnastuses: *koolivalmiduskaart*. Täiendus on vajalik, sest AHS § 7 lõike 6 alusel kannab lasteaed EHISesse alushariduse riikliku õppekava läbinud lapse koolivalmiduskaardi. Koolivalmiduskaart esitatakse failina, mitte osadena või teenusega. Sellest ka andmekoosseisu asukoht põhimääruse struktuuris. Koolivalmiduskaardi andmete säilitustähtaeg sätestatakse § 8¹ lõikes 3² ja see on kolm aastat alates registrisse kandmisest.

Punkti 37 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 27 tekst järgmiselt: *Paragrahvi 26 lõike 1 punktides 2–5, 5², 5³ ja 44² ning lõike 2 punktides 2–4, 6–8 ja 45¹ nimetatud andmed saadakse andmevahetuskirji kaudu rahvastikuregistrist või isiku avalduse alusel*. Õppimiskohustusega õpilase väljalangemisohu korral on vaja kohalikel omavalitsustel saada esmased kontaktandmed õpilase vanema kohta, et aidata ja toetada noort ja tema pere õppimiskohustuse täitmisel läbi erinevate KOV teenuste ja meetmete (vt ka punktide 27, 32 ja 33 selgitust). Käesolev muudatusega lisatakse, et ka vanemate andmed tulevad EHISesse rahvastikuregistri vahendusel.

Punkti 38 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 28 punkt 12 järgmiselt: *lastehoidu ja lasteaeda vastuvõtmise otsus*. Muudatusega asendatakse sõnastus „lasteasutusse vastuvõtmise käskkiri“ sõnadega „lastehoidu ja lasteaeda vastuvõtmise otsus“. Ühelt poolt on muudatuse põhjuseks uute terminite kasutusele võtmine AHSis. Samuti ei ole sobiv termin „käskkiri“, mis on munitsipaalõppeasutuse direktori poolt antav haldusakt, aga munitsipaalõppeasutuse puhul saab vastuvõtmise aluseks olla valla- või linna haldusakt, eraõppeasutuse puhul näiteks leping. Seega asendatakse sõna „käskkiri“ sõnaga „otsus“, mis saab olla nii haldusakt kui leping.

Punkti 39 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 29 lõige 6 järgmiselt: *alusharidust omandavate õpilaste kohta kantakse alamregistrisse § 26 lõike 2 punktides 1–10, 12, 16, 19, 20, 40, 41, 60, 61, 65 ja 65¹ nimetatud andmed. Punktis 62 nimetatud andmed kannab registrisse kooliväline nõustamismeeskond või lasteaed*. Muudatus on tehniline. Loetelust jäetakse välja punkt 5¹, mis tunnistatakse käesoleva eelnõuga kehtetuks (vt punkti 24 selgitust) ning lisatakse punkt 65¹, sest selle punktiga täiendatakse § 26 lõiget 2, mille kohaselt lisatakse EHISesse koolivalmiduskaart (vt punkti 36 selgitust). Paragrahvi 29 lõike 6 teist lauset muudetakse selliselt, et lisaks koolivälisele nõustamismeeskonnale on õigus registrisse kanda § 26 lõike 2 punktis 62 nimetatud andmed ka lasteaias. 01.09.2025 jõustuva HaS § 10¹ lõike 4 kohaselt on lisaks koolivälisele nõustamismeeskonnale ka lasteaias õigus soovitada alustada õpinguid ühe õppeaasta võrra hiljem.

Punktiga 40 täiendatakse § 29 lõiget 7 uue lausega, mis lisatakse teise ja kolmanda lause vahele. Tuuakse välja, et § 29 lõike 1 punktides 20¹, 44¹, 44², 43 ja 44 nimetatud andmed (iseseisva töö

osakaal õppekava rakenduskava põhi-ja üldõpingute moodulite kogumahust; märke õppimiskohustust täitva õpilase väljalangemisohu kohta; väljalangemisohus olevate õpilaste seaduslike esindajate rahvastikuregistrisse kantud elukoht, lisa-aadress ja kontaktandmed; tugisüsteemi/õpiabi vajalikkus; tugisüsteemi/õpiabi liik kannab õppeasutus registrisse ainult kutsekeskhariduse või kutseõppe õpilaste kohta.

Punkti 41 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 29 lõige 9 järgmiselt: *paragrahvi 26 lõike 2 punktis 65 nimetatud andmed kantakse alamregistrisse lastehoidude ja lasteaedade puhul ning punktis 65¹ nimetatud andmed lasteaedade puhul*. Muudatuse põhjuseks on uute terminite kasutusele võtmine AHSis. Punkti 65 alusel kantakse EHISesse lapse lastehoiust ja lasteaiast väljaarvamise kuupäev ja alus. Punkti 65¹ alusel kantakse EHISesse koolivalmiduskaart. Koolivalmiduskaardi kannab AHS § 7 lõike 6 alusel EHISesse lasteaed, mitte lastehoid.

Punktiga 42 muudetakse § 29 lõike 11 teist lauset ja lõikele lisatakse kolmas lause järgmiselt: *Välisriigis välja antud kvalifikatsioon hindab Eesti ENIC/NARIC keskus. Keskuse ülesandeks on hinnangu andmine, kas välisriigis antud kvalifikatsioon on vastav Eesti haridussüsteemi kvalifikatsioonile*. Kvalifikatsiooni tunnustamise pädevaks asutuseks on õpingute jätkamisel õppeasutus ja tööle asumise korral tööandja. Kui Eesti ENIC/NARIC keskus leiab, et hindamise tulemusel on võimalik kvalifikatsiooni lugeda vastavaks Eesti haridussüsteemi kvalifikatsioonile, siis isiku taotluse alusel on võimalik see kanda EHISesse. Kui hindamise tulemusel leiab keskus, et see ei vasta aga Eesti haridussüsteemi kvalifikatsioonile, siis ei ole võimalik seda kanda ka EHISesse. Seega muudetakse määruse vastavat sätet ning täiendatakse täpsustava lausega, et registrisse kantakse üksnes positiivse hinnangu saanud kvalifikatsiooni andmed, sest kvalifikatsiooni, mis ei vasta Eesti haridussüsteemile, ei ole võimalik ka registrisse kanda.

Punkti 43 muudatusega asendatakse paragrahvi 30 lõikes 3 lauseosa „Koolieelsed lasteasutused“ lauseosaga „Lastehoid, lasteaiad“. Muudatuse põhjuseks on uute terminite kasutusele võtmine AHSis.

Punkti 44 muudatusega asendatakse paragrahvi 35 lõike 1 punktides 59, 61, 63 ja 64 tekstiosa „(v.a lasteaed)“ tekstiosaga „(v.a lastehoid ja lasteaed)“. Muudatuse põhjuseks on uute terminite kasutusele võtmine AHSis.

Punkti 45 muudatusega lisatakse paragrahvi 35 lõike 1 punkti 65 pärast sõna „arv“ sõnad „lastehoius ja“. Kehtiv sõnastus näeb ette, et õppeasutuste alamregistrisse tuleb kanda nutiseadmete arv lasteaias õpetajate kasutuses kokku. Muudatuse põhjuseks on uute terminite kasutusele võtmine AHSis, mistõttu tuleb sättesse lisada ka lastehoid.

Punkti 46 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 35 lõike 2 punktid 25, 26, 27 ja 28 järgmiselt:
25) lastehoiukoha ja lasteaiakoha arvestuslik maksumus kuus;
26) õpetaja palgamäär lastehoius ja lasteaias;
27) lastehoius ja lasteaias lastevanemate poolt rahastatava osa kogumaht lapse kohta aasta keskmisena kuus;
28) lastehoiu ja lasteaiade rühmaruumide pindala;

Muudatuse põhjuseks on uute terminite kasutusele võtmine AHSis. Punkti 26 kehtiv sõnastus „pedagoogi ametijärguga õpetaja palgamäär lasteasutuses“ tuleb muuta, sest enam ei toimu atesteerimist.

Punkti 47 muudatusega tunnistatakse paragrahvi 35 lõike 2 punktid 29 ja 36-38 kehtetuks. Andmeid ei ole vaja koguda mänguväljaku pindala kohta (punkt 29), tööpäevade arvu kohta

(punkt 36), lapse kohaloleku päevade arvu kohta aastas (p 37) ja laste keskmise nimestikulise arvu kohta (punkt 38).

Punkti 48 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 35 lõike 2 punkt 33 järgmiselt: *normatiivne kohtade arv lastehoius ja lasteaias*. Muudatuse põhjuseks on uute terminite kasutusele võtmine AHSis.

Punkti 49 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 35 lõike 2 punkt 41 järgmiselt: *abiõpetajate ja lapsehoidjate ametikohtade arv*. Muudatuse põhjuseks on uute terminite kasutusele võtmine AHSis.

Punkti 50 muudatusega asendatakse paragrahvi 36 lõike 1 punktis 6 lühend „EIS“ sõnadega „testide andmekogu“. Muudatus on tehnilist laadi. Vt ka punkt 10 selgitust.

Punkti 51 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 36¹ lõige 5 järgmiselt: *Alusharidust võimaldavate õppeasutuste kohta kantakse alamregistrisse § 35 lõike 1 punktides 1, 3, 5, 7–11, 13–16, 18, 58, 60, 62 ja 65 ning § 35 lõike 2 punktides 25–28, 33 ja 39–41 nimetatud andmed*. Esmalt on muudatuse põhjuseks uute terminite kasutusele võtmine AHSis. Teiseks jäetakse loetelust välja punktid: 4) õppeasutuse alamliik, sest alushariduses AHSi kohaselt puudub see alamliik; 55) sisehindamise aruande kehtestamise aeg (kuupäev, kuu, aasta), sest AHSi kohaselt ei pea alusharidust võimaldavas õppeasutuses sisehindamise aruannet koostama. Sisehindamise korra kehtestab lasteaia direktor; 56) õppeasutuse nõustamise aeg (kuupäev, kuu, aasta), sest haridus- ja teadusministri 13.08.2009. a määrus nr 62 „Koolieelse lasteasutuse nõustamise tingimused ja kord sisehindamise küsimustes“, milles on lasteaedade nõustamine ette nähtud, muutub AHSi jõustumisel kehtetuks; 29) lasteasutuse mänguväljaku pindala, sest neid andmeid ei ole vaja koguda ja see punkt tunnistatakse kehtetuks; 36) tööpäevade arv eelmisel õppeaastal, sest neid andmeid ei ole vaja koguda ja punkt 36 tunnistatakse käesoleva eelnõuga kehtetuks.

Punkti 52 muudatusega täiendatakse paragrahvi 39 lõikega 6 järgmises sõnastuses: *Õppekavade ja koolituslubade alamregistrisse kantakse alusharidust võimaldavate õppeasutuste kohta järgmised andmed:*

- 1) õppeasutuse nimi registrikood;
- 2) tegevusloa liik;
- 3) tegevusloa kontrolliesemesse kuuluvate majandustegevuse nõuete täitmist tõendavad dokumendid
- 4) tegevusloa kehtivuse algus;
- 5) tegevusloa kehtivuse lõpp;
- 6) tegevusloa väljaandja;
- 7) lastehoiu- ja lasteaia otsus;
- 8) tegevusloa andmise otsuse kuupäev;
- 9) tegevusloa andmise otsuse number;
- 10) tegevuskohad aadressi täpsusega.

Säte nimetab, mis andmed tekivad õppeasutuste tegevuslubade kohta. Andmete esitajad on sätestatud §-des 45¹ lõikes 2 ja § 42 lõikes 2. AHSi alusel tulevad seni sotsiaalteenusena lapsehoiuteenust pakkuvad lastehoiud üle haridusvaldkonda ning hakkavad pakkuma haridusteenust. Sellega seoses tekib haridusvaldkonnas lasteaia kõrvale õppeasutusena lastehoid. Eralastehoid peab taotlema Haridus- ja Teadusministeeriumilt tegevusluba. Sel põhjusel tuleb õppekavade ja koolituslubade alamregistrisse kanda lisaks lasteaiale ka lastehoiu tegevusloa andmed.

Punktides 53, 55 ja 56 tehtavad muudatused on seotud kutsevaliku õppekava asendumisega ettevalmistava õppega. Kuivõrd kutsevaliku õppekaval toimuv õpe asendatakse ettevalmistava õppega. Punktiga 8 lisatava regulatsiooni sõnastus tagab, et ettevalmistava õppe õppekava saab esitada registreerimiseks ka selle õiguse saanud riigigümnaasium. Kui riigigümnaasiumile on antud ettevalmistava õppe pakkumise ülesanne, on ta käsitletav kutsehariduse omandamist võimaldava õppeasutuseks, sest ettevalmistav õpe on õiguslikult kutseõpe.

Punktiga 54 muudetakse § 41² lõike 1 punktide 2 ja 3 sõnastust. Punktiga 2 sätestatakse, et edaspidi tuleb õppekava registreerimisel õpiväljundite ja kutseõppeasutuse seaduse § 22 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määruses kirjeldatud õpiväljundite võrdlustabeli asemel esitada õppekava põhiõpingute moodulite ja üldpädevuste vastavustabel. Muudatuse põhjuseks on asjaolu, et nii koolide, õppekava koostajate kui haridus- ja teadusministeeriumi juures töötava kutsehariduse õppekavakomisjoni hinnangul ei täida senise regulatsiooni kohaselt esitatavad tabelid oma eesmärgi, neid täidetakse formaalselt ja õppeasutused ning õpetajad ei saa aru, millist väärtust need loovad õpetajatele ja õppijatele.

Muudatusega kehtestatav õppekava põhiõpingute moodulite ja üldpädevuste vastustabel võimaldab juba õppekava koostamise käigus analüüsida ja teadvustada, millistes põhiõpingute moodulites arendatakse ja hinnatakse õpilaste üldpädevusi, mis on vajalikud õppija eneseteostuse, tervisliku ja kestliku eluviisi, tööalase konkurentsivõime, kodanikuaktiivsuse ja sotsiaalse kaasatuse jaoks kogu elukaare jooksul. Üldpädevustena käsitletakse Euroopa Nõukogu 22.mai 2018. aasta soovitusel võtmepädevuste kohta elukestvas õppes³ toodud pädevusi, mida on kohandatud vastavalt gümnaasiumi riikliku õppekava § 4 lõikes 3 toodule ja on järgnevad: kultuuri- ja väärtuspädevus, sotsiaalne ja kodanikupädevus, enesemääratluspädevus, õpipädevus, suhtluspädevus, matemaatika alane pädevus, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus, ettevõtlikkuspädevus, digipädevus ja tegevuspädevus.

Üldpädevuste arendamine toetab õpilaste kujunemist elukestvateks õppijateks, kes on paindlikult valmis omandama uusi teadmisi, oskusi ja hoiakuid vastavalt tulevikus asetleidvatele muutustele. Üldpädevuste arendamine sõltub kasutatavatest õppe- ja hindamismeetoditest, mistõttu on oluline, et õpetajad sellega teadlikult ja mõtestatult tegeleksid erinevate moodulite raames. Üldpädevuste arendamine toetab ühtlasi nüüdisaegse õpikäsituse rakendumist, mis on seatud üheks eesmärgiks Eesti haridusvaldkonna arengukavas 2021–2035.

Punkti 3 sõnastust täpsustatakse, et õppekava koondfaili lisana esitatavas tabelis ei tule edaspidi kajastada mitte õpiväljundite vastavust kutsestandardi kompetentsusnõuetele vaid kutsestandardis esitatud kompetentsusnõuete ja õppekava põhiõpingute moodulite vastavust. Muudatuse tingis asjaolu, et kutsestandardis esitatud kompetentside tegevusnäitajad tuleb saavutada põhiõpingute käigus. Muudatus tagab, et õppekava registreerimiseks analüüsib kool enne õppekava esitamist põhiõpingute sisu ja kompetentsusenõuete sidususe põhjalikult läbi.

Punkti 57 täiendatakse nõudega esitada koos õppekava muudatustaotlusega ka põhjendatud avaldus, milles tuuakse välja, mida ja mis põhjustel on õppekavas muudetud. Põhjendatud avaldus kui dokument esitatakse menetluse lisainfona. Õppekavas tehtavate muudatuste põhjendamine on vajalik, et tagada nende eesmärgipärasus, läbipaistvus ja kvaliteet. Selged põhjendused aitavad sidusrühmadel – õppijatel, õpetajatel, tööandjatel ja teistel osapooltel mõista, miks ja kuidas õpe muutub ning kuidas see toetab tööturu, ühiskonna ja õppijate vajadusi. Põhjendatud avaldus võimaldab ühelt poolt dokumenteerida ja teisalt jälgida

---

³ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32018H0604(01))

õppekavas tehtud muudatuste olemust. Näiteks on korrastatud moodulite õpiväljundite sõnastust, lisatud või muudetud õppekava valikõpingute mooduleid, täpsustatud õppe alustamise või lõpetamise nõudeid vms.

Punkti 58 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 41⁵ pealkiri järgmiselt: *Alus-, põhi- ning üldkeskhariduse omandamist võimaldavate õppeasutuste koolituslubade ja tegevuslubade taotlusdokumentide esitamise ja menetlemise kord ning alushariduse omandamist võimaldavate munitsipaalõppeasutuste asutamise andmete esitamine*. Muudatusena lisatakse lauseosa „ning alushariduse omandamist võimaldavate munitsipaalõppeasutuste asutamise andmete esitamine“. Muudatuse põhjuseks on asjaolu, et AHSi jõustumisel ei pea kohaliku omavalitsuse üksus enam Haridus- ja Teadusministeeriumilt lastehoiu ja lasteaia pidamiseks koolitusluba taotlema, vaid Haridus- ja Teadusministeeriumi tuleb AHSis sätestatud tähtaega järgides teavitada otsusest asutada lastehoid ja lasteaed või kui muudetakse nende tegevuskohta, samuti kui munitsipaallastehoiu või lasteaia tegevus otsustatakse peatada või lõpetada.

Punkti 59 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 41⁵ lõike 1 esimene lause järgmiselt: *Eraomandis olevad põhi- ning üldkeskhariduse omandamist võimaldavad õppeasutused esitavad tegevusloa taotlemiseks erakooliseaduse § 5⁴ lõikes 2 nimetatud dokumendid ja andmed elektrooniliselt alamregistrisse*. Muudatusega jäetakse paragrahvi 41⁵ lõike 1 esimesest lausest jäetakse välja tekstiosa „alus-“, „Vt punkti 62 selgitust

Punkti 60 muudatusega täiendatakse paragrahvi 41⁵ lõikega 1¹ järgmises sõnastuses: *Eraomandis olevad alushariduse omandamist võimaldavad õppeasutused esitavad tegevusloa taotlemiseks alusharidusseaduse § 23 lõikes 4 või § 44 lõikes 4 nimetatud dokumendid ja andmed alamregistrisse. Registri vastutav töötleja kontrollib esitatud andmete vastavust õigusaktidele kahe kuu jooksul alates taotluse esitamisest*. Muudatus on vajalik, et erapidajad saaksid taotleda tegevusluba läbi EHISe.

Punkti 61 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 41⁵ lõige 2 järgmiselt: *Munitsipaalomandis olevad alushariduse omandamist võimaldava õppeasutuse asutamise kohta kannab andmed asutamise otsuse kohta alamregistrisse vastutav töötleja, pärast vastava teavituse saamist*. Muudatus on vajalik, sest munitsipaalomandis oleva alusharidust võimaldava õppeasutuse (lastehoid või lasteaed) puhul ei pea kohaliku omavalitsuse üksus koolitusluba taotlema, on teavitamiskohustus, mille järgselt HTM kannab andmed õppeasutuse asutamise, tegevuse peatamise ja lõpetamise, tegevuskoha ja selle muutmise kohta EHISesse.

Punkti 62 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 42 lõige 2: *Alushariduse omandamist võimaldavad õppeasutused kannavad alamregistrisse § 39 lõike 9 punktides 1–3, 7 ja 10 nimetatud andmed*. Säte nimetab, millised tegevusloaga seotud andmed tuleb õppeasutusel EHISesse kanda. Eraomandis olevad alushariduse omandamist võimaldavad õppeasutused esitavad tegevusloa taotlemiseks AHS § 23 lõikes 4 või § 44 lõikes 4 nimetatud dokumendid ja andmed alamregistrisse. Registri vastutav töötleja kontrollib esitatud andmete vastavust õigusaktidele kahe kuu jooksul alates taotluse esitamisest. AHS §-de 21 ja 42 kohaselt kannab munitsipaallastehoidude ja lasteaedade puhul asutamise otsuse ja tegevuskoha muutmised EHISesse HTM (vt ka punkti 61 selgitust).

Punktiga 63 lisatakse EHIS põhimäärusesse peatükk 7². VASTUVÕTUANDMETE ALAMREGISTER. Peatüki loomisest on lähtunud senisest põhimääruse ülesehitusest. Lisatud § 42⁸ sätestab, et vastuvõtuandmete alamregistri eesmärk on võimaldada õpilastel esitada taotlusi õppeasutusse õppima asumiseks, anda õppeasutustele, õppeasutuste pidajatele ja riigile ning kohalikele omavalitsustele teavet õpilaste kooli vastuvõtmise ja õpingute jätkamise kohta ning haridusstatistika ja uuringute tegemiseks ning hariduse strateegiliseks juhtimiseks.

Paragrahvis 42⁹ sätestatakse andmete koosseis järgmiselt:

- 1) õppeasutuses vabade vastuvõetavate kohtade arv, vajadusel info kui õppekoht on tasuline;
- 2) õppeasutuse vastuvõtutingimused;
- 3) õpilaskandidaadi üldandmed - isikukood või sünniaeg, ees- ja perekonnanimi ning kontaktandmed;
- 4) alaealise õpilaskandidaadi eeskostja või esindaja andmed - isikukood või sünniaeg, ees- ja perekonnanimi ning kontaktandmed;
- 5) vastuvõttu korraldava õppeasutuse vastuvõtutingimuste täitmiseks esitatav info õpilaskandidaadi kohta;
- 6) õpilaskandidaadi või esindaja tahteavaldus(ed)-sh andmed kooli ning õppekava osas kuhu vastuvõttu taotletakse ja koolikoha vastuvõtu kinnitus;
- 7) vastuvõtutingimuste täitmise tulemused, millest moodustub pingerida;
- 8) õppeasutuse vastus õpilaskandidaadi taotlusele;
- 9) muud andmed vastuvõtu protsessis.

Lisatav § 42¹⁰ näeb ette vastuvõtuprotsessi alamregistrisse andmete esitajad ja andmete alamregistrisse kandmise korra.

Andmed õppeasutuses avatava vastuvõtu kohta, sh vabade kohtade arv, vastuvõtu tingimused ja vastuvõtutingimuste täitmise tulemused, kannab registrisse õppeasutus.

Lõike 2 järgi saadakse andmeid õpilaskandidaadi, vajadusel tema esindaja kohta esitab andmed infosüsteemide andmevahetuskihi kaudu rahvastikuregistrist. Lõige 4 järgi õppeasutuse vastuvõtutingimuste täitmiseks esitatavad õpilaskandidaadi andmed, nt riigieksamite punktid ning põhikooli ühtlustatud eksamite tulemused eksamite infosüsteemist (edaspidi *EIS*). Lõike 5 kohaselt ka teistest EHISe alamregistritest. Eeltoodud põhimõtted lähtuvad printsibist, et kui riiklikes andmekogudes on juba vajaminevad andmed olemas, siis taotleja neid sinna ise esitama ei pea.

Nii PGS kui KutÕS näevad ette, et ühtse vastuvõtu tagamiseks viiakse vastuvõtt koolide poolt läbi ühtses hariduse infosüsteemi elektroonilises keskkonnas. Samas tuleb arvestada, et taotlusi võidakse siiski esitada ka paberil. Seetõttu nähakse lõikes 3 ette, et kui vastuvõtutaotlus esitatakse õppeasutusele väljaspool elektroonilist keskkonda, kannab taotluse andmed alamregistrisse taotluse vastu võtnud kool taotluse esitamise päeval.

Lõige 6 näeb, ette, et andmeid esitatakse vastuvõtuandmete alamregistrisse elektroonilise keskkonna kaudu (SAIS) või infosüsteemide andmevahetuskihi X-tee vahendusel. Andmete esitamisel elektroonilises keskkonnas identifitseeritakse andmete esitajad riigi autentimisteenuse (TARA) või HarID abil.

Lisatav § 42¹² kehtestab regulatsiooni vastuvõtuandmete alamregistri andmetele juurdepääsu ja andmete väljastamise kohta.

Kohalikul omavalitsusel on seaduses ja selle alusel antud õigusaktis sätestatud ülesannete täitmise eesmärgil ja ulatuses õigus pääseda juurde alamregistri andmetele või saada neist väljavõtteid. Sealjuures tehniliste võimaluste olemasolul tagab EHIS kohalikule omavalitsusele õppimiskohustusega isikute seiramise ülesande täitmiseks elektroonilise keskkonna või X-tee teenused andmete edastamiseks. Kohalikul omavalitsusel on võimalik kasutada EHIS KOV töölauda Haridussilmas või arendada endale sobivam lahendus kasutades seiramiseks vajalike andmete saamiseks X-tee teenuseid.

Kohaliku omavalitsuse esindaja juurdepääsuõiguse alamregistri andmetele antakse EHIS teenuse haldajate poolt. Õpilaskandidaat saab juurdepääsu teda ennast puudutavate andmete osas SAIS keskkonnas. Kui õpilaskandidaat on alaealine saab tema andmetele juurde ka lapsevanem (seaduslik esindaja) kellel on kohustus vastuvõtuprotsessis ka alaealise kui piiratud teovõimega isiku tahteavaldus kinnitada. Juurdepääs SAIS keskkonnale või KOV töötajale tema töölauale tagatakse riigi autentimisteenuse (TARA) ehk ID-kaardi, Smart-ID või mobiil-IDga. Kui alaealisel ei ole veel ID-kaarti on võimalik siseneda sihtrühma tarbeks kasutatava HarID kaudu.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse Vabariigi Valitsuse 25. juuni 2009. a määrust nr 112 „Haridustöötajate ametikohtade loetelu, kus antakse kuni 56 kalendripäeva põhipuhkust, ja puhkuse kestus ametikohtade kaupa”.

Muudatused on nii tehnilist laadi, kui sisulised.

Esimene sisuline muutus seisneb selles, et nõudeõigus 42-kalendripäevasele puhkusele saab õpetaja, kes seni töötas sotsiaalhoolekande seaduse (edaspidi *SHS*) alusel teenust pakkuvas lastehoius, mis edaspidi pakub teenust AHSi alusel. Nii tagatakse alushariduses töötavate õpetajate võrdne kohtlemine. Praegu on antakse 42 kalendripäeva põhipuhkust õpetajatele, kes töötavad lastesõimes ja lasteaias (koolieelses lasteasutused). Edaspidi töötavad õpetajad AHSi alusel lastehoidudes (need on ka senised lastesõimed) ja lasteaedades, mis mõlemad on alushariduse omandamist võimaldavad õppeasutused.

Teine sisuline muutus seisneb selles, et nõudeõiguse 56 päevasele puhkusele saavad seniste koolieelse lasteasutuse (AHSi tähenduses lastehoiu ja lasteaia) logopeedi ja eripedagoogi kõrval ka sotsiaalpedagoog ning koolipsühholoog. AHSi kohaselt tuleb nii lastehoius kui lasteaias tagada lapsele vajaduse korral eripedagoogi, logopeedi või muu tugispetsialisti teenus, mis vastab PGS § 37 lõike 3 alusel kehtestatud tugispetsialistide teenuse kirjeldusele ja teenuse rakendamise korrale. Seega tuleb vajadusel tagada ka sotsiaalpedagoogi ja koolipsühholoogi teenus. Tugispetsialistide teenuste osutamiseks loob võimalused pidaja ja teenuse osutamist korraldab lastehoid või lasteaed. See kohustus tuleneb iseenesest ka KELSist, kuid AHS sõnastab selgemalt, milliste tugispetsialistide ja millisel viisil tuleb lapsele vajadusel tagada.

Punkti 1 muudatusega asendatakse paragrahvi 1 pealkirjas sõnad „koolieelsete lasteasutuste“ sõnadega „lastehoidude ja lasteaedade“. Muudatus on tehnilist laadi ja selle põhjuseks on uute terminite kasutusele võtmine AHSis.

Punkti 2 muudatusega asendatakse paragrahvi 1 sissejuhatavas lauseosas sõnad „koolieelsete lasteasutuste“ sõnadega „lastehoidude ja lasteaedade“. Muudatuse põhjuseks on uute terminite kasutusele võtmine AHSis.

Punkti 3 muudatusega asendatakse paragrahv 1 punktis 1 sõna „õppealajuhataja“ sõnaga „õppejuht“. Muudatuse põhjuseks on uue terminite kasutusele võtmine AHSis.

Punkti 4 muudatusega lisatakse paragrahvi 1 punkti 3 loetellu sotsiaalpedagoog ja koolipsühholoog. Kehtiva sõnastuse kohaselt antakse 56 kalendripäeva põhipuhkust koolieelses lasteasutuses töötavale logopeedile ja eripedagoogile, sest just need tugispetsialistid peavad haridus- ja teadusministri 11. septembri 2015. a määruse nr 42 „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“ kohaselt koolieelses lasteasutuses töötama. AHSi jõustumisel muutub miinimumkoosseisu määrus kehtetuks. AHSis kohaselt tuleb lastehoius ja lasteaias tagada lapsele vajadusel eripedagoogi, logopeedi sotsiaalpedagoogi või koolipsühholoogi teenus. Tugispetsialist ei pea olema lastehoiu või lasteaia koosseisuline töötaja, teenust võib ka

sisse osta. Kui nimetatud tugispetsialistid aga töötavad lastehoius või lasteaias, tuleb anda neile põhipuhkust 56 kalendripäeva ulatuses, nagu see on täna logopeedi ja eripedagoogi puhul. Seepärast lisatakse muudetavasse sättesse sotsiaalpedagoog ja koolipsühholoog. Selliselt tagatakse lastehoius ja lasteaias töötavate tugispetsialistide võrdne kohtlemine põhipuhkuse andmisel.

Punkti 5 muudatusega sõnastatakse paragrahv 2 uues sõnastuses.

“§ 2. Lasteaias tõhustatud ja eritoe rakendamiseks moodustatud väiksema rühma õpetaja puhkus

Kuni kuue lapsega rühma ja kuni 12 lapsega rühma õpetajale antakse puhkust 56 kalendripäeva.”;

Kehtiva KELSi kohaselt saab koolieelses lasteasutuses moodustada erivajadusega lapsele sobivate tingimuste tagamiseks sobitusrühmasid ning erirühmasid, kui sobitusrühma pole võimalik moodustada. Sobitusrühmas luuakse erivajadusega lapsele arengutingimused koos teiste lastega. Erirühmad on kehapuudega laste rühm; tasandusrühm, kus käivad spetsiifiliste arenguhäiretega lapsed; arendusrühm, kus käivad vaimse alaarenguga lapsed; meelepuudega laste rühm; liitpuudega laste rühm; pervasiivsete arenguhäiretega laste rühm. Kui koolieelses lasteasutuses on vähemalt üks eelloetletud rühmadest, antakse kehtiva määruse kohaselt asutuse direktorile ja õppealajuhatajale puhkust 56 kalendripäeva. Samuti antakse puhkust 56 kalendripäeva ulatuses õpetajale, kes töötab eelpool nimetatud erivajadustega lastega.

AHSis kaotatakse tänane diagnoosipõhine erirühmade jaotus ning luuakse senisest paindlikumad võimalused iga lapse arengu toetamiseks. Kui kehtiv seadus sätestab kuus erinevat diagnoosipõhist erirühmaliiki koos rühma täituvuse piirarvuga, siis edaspidi erirühmasid seaduses ei sätestata. AHSi kohaselt osutatakse lasteaias lapsele tema individuaalsetest võimetest ja vajadustest lähtuvalt üldist, tõhustatud või erituge, nagu koolis. Kaasava hariduse põhimõttest lähtuvalt on eelistatum erivajadusega lapse kaasamine koos täiendava täiskasvanuga (abiõpetaja/tugiisik) tavarühma. Arvestades, et haridusliku erivajadusega laps vajab rühmas individuaalset lisatuge, täidab üks haridusliku erivajadusega laps kolm kohta. Alternatiivina kaasamisele säilib seaduses võimalus korraldada tõhustatud tuge vajavatele lastele õpet kuni kaheteistkümne lapsega rühmas ning erituge vajavatele lastele kuni kuue lapsega rühmas. Haridusliku erivajadusega lapsele sobiva suurusega rühma moodustamisel järgitakse koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi.

Punktis 5 tehtud muudatusega loobutakse haridusliku erivajadusega lastega rühmade õpetajatele, lasteaias, milles on taolised rühmad direktoritele ja õppejuhtidele ettenähtud eripuhkusest ning ühtlustatakse nimetatud haridustöötajate (direktor, õppejuht ja õpetaja) põhipuhkused 42 kalendripäeva pikkuseks. Kehtestatav 42 päeva on põhipuhkuse alammäär ja kohalik omavalitsus võib teha otsuse võimaldada sellest rohkem põhipuhkust.

Kaasatuse tõustes on muutunud kõik rühmad heterogeensemaks ning ühetaoline lähenemine puhkuste osas on üha asjakohasem. Erivajadusega laste hulka kuulumine või mittekuulumine ei ole kategooriaalselt püsiv – täna väga suurt tähelepanu nõudev laps ei pruugi olla seda järgmisel aastal ja vastupidi. Praktikast tähendab rühma koosseisus muutuv toevajadus töölepingu tingimuste muutmist: kui laps pole enam toevajadusega, läheb puhkus lühemaks, kui toevajadus tekib, tuleks puhkus muuta pikemaks. Sisulise põhjendusega on asutuse juhtide täiendav puhkus selle eest, kui nende asutuses on erivajadusega lapsi – iga lapse arenguvajadustega tuleb tegeleda ka täna ning formaalse toevajaduse dokumenteerimine ei muuda sisuliselt töökoormust või vastutust. Võrdse kohtlemise seadus võimaldab rakendada

positiivseid meetmeid, et vähendada mh puudest või erivajadusest tulenevat ebavõrdsust. Väärib rõhutamist, et kõnealuse puhkusesoodustuse puhul ei rakendu erimeetmed mitte erivajadusega lastele, vaid õpetajatele ja koolijuhtidele, kes õpetavad erivajadusega lapsi.

Erandina säilib õigus puhkusele 56 kalendripäeva lasteaias tõhustatud ja eritoe rakendamiseks moodustatud väiksema rühma õpetajale. Eripuhkuse säilimine tuleneb eelkõige soovist vastata tänaste erirühma õpetajate ootustele ja kehtivatele töölepingutele. Pikemas vaates on ootuspärane, et väiksem laste arv rühmas ja tugi õpetajale peaks kompenseerima õpetaja personaalset panust nii, et erivajadusega lapse õpetamiseks tehtav pingutus muutuks igapäevaselt võrreldavamaks erivajaduseta laste õpetamisega.

Eripuhkuse kaotamine ja kõigile sama miinimumi kehtestamine ei piira kohaliku omavalitsuse valikuvabadust jätkata pikema puhkuse võimaldamist. Paljudes omavalitsustes on kollektiivlepinguga juba kinnitatud kõrgemad puhkusemäärad kui kehtestatud 42-päevane miinimum.

Punktis 5 tehtud muudatusega jäetakse määruse paragrahvist 2 välja lasteaed-põhikool, sest tegemist on kooli tegutsemise vormiga ning kehtiva määruse § 3 näeb ette, et kooli direktorile antakse puhkust 56 kalendripäeva. Seega ei ole vajadust erisuse sätestamiseks muudetavas paragrahvis. Paragrahvist jäetakse välja ka kehakultuuriinstruktor, sest sellist ametikohta lasteaias ei ole. Paragrahvist jäetakse ka logopeed ja eripedagoog, sest tugispetsialistide puhkus sätestatakse määruse § 1 punktis 3 (vt § 2 punkti 4 selgitust), see on 56 kalendripäeva ja erisuse sätestamist vaja ei ole.

Punktiga 6 muudetakse §-i 5. Muudatusega antakse kuni 56 kalendripäeva põhipuhkust ka kutseõppeasutuse sotsiaalpedagoogile ning haridustöötajate hulgast arvatakse välja kasvataja ja ravikehakuultuuriinstruktori ametikohad.

Hetkel kehtiva määruse alusel on kutseõppeasutuste eripedagoogidele ja psühholoogidele ette nähtud 56 päeva puhkust aasta jooksul, kuid sotsiaalpedagoogidele 42 päeva ehk 14 päeva lühem. Kuigi vastavalt KutÕS § 39 lõike 4 volitusnormi PGS § 74¹ lõigetes 7–9 sätestatu kohaselt kohaldatakse kutseõppeasutuse eripedagoogile, sotsiaalpedagoogile ja psühholoogile sarnased kvaliteedinõudeid, milleks on erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon või vastav kutse ning eesti keele oskus vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele. Sarnaste kvalifikatsiooninõuetega töötajate ebavõrdne kohtlemine ei ole õigustatud.

Kasvataja ja ravikehakuultuuriinstruktori ametikohad arvatakse pedagoogide hulgast välja kuna selliseid ametikohti enam realselt ei eksisteeri.

Eelnõu §-ga 3 muudetakse Vabariigi Valitsuse 22. augusti 2013. a määrust nr 125 „Haridustöötajate tööaeg“.

Määruse paragrahvi 1 lõike 1 punktid 1 ja 2 sõnastatakse selliselt, et haridustöötajate lühendatud täistööaeg 7 tundi päevas ehk 35 tundi nädalas rakendub ka lastehoius töötavale õpetajale (sh senised lastesõime ja sõimerühma õpetajad) ning lastehoiu, lasteaia, põhikooli, gümnaasiumi ja kutseõppeasutuse sotsiaalpedagoogile ja koolipsühholoogile. Muudatus seisneb ka selles, et kui kehtiva määruse kohaselt on tugispetsialistide osas lühendatud täistööaeg logopeedil ja eripedagoogil, siis muudatuse järgi on lühendatud täistööaeg ka sotsiaalpedagoogil ja koolipsühholoogil. Kõigi nende tugispetsialistide teenus tuleb vajadusel lapsele ja õpilasele tagada, kuid sotsiaalpedagoogile ja koolipsühholoogile ei ole seni kehtestatud lühendatud täistööaega. Selline ebavõrdne kohtlemine ei ole õigustatud. Lasteaia ja lastehoiu osas on muudatus seotud lisaks ka uute terminite kasutusele võtmisega AHSis.

Määruse paragrahvi 1 lõike 1 punktis 3 täpsustatakse, millistel ametikohtadel kutseõppeasutuses lühendatud täistööaega 35 tundi nädalas kavandatakse kohaldada. Nendeks on kutseõppeasutuse õpetaja(nii üldharidus kui ka kutseõpetaja), logopeed, eripedagoog, sotsiaalpedagoog, koolipsühholoog. Kehtivate regulatsioonide alusel on kutseõppeasutuste tugispetsialistide (eripedagoogid, sotsiaalpedagoogid, psühholoogid, logopeedid) tööaeg 40 tundi nädalas, kuigi üldhariduse logopeedile, eripedagoogile, kasvatajale ja ringijuhile kehtib haridustöötajate tööaja määрусega kehtestatud lühendatud täistööaeg 35 tundi nädalas.

Arvestades, et vastavalt KutÕS § 39 lõikele 4 kehtivad kutseõppeasutuste tugispetsialistidele samad kvalifikatsiooninõuded, mis üldhariduskoolide tugispetsialistidele, ning et tugispetsialistide ülesanded on mõlema haridusliigi puhul sarnased, puudub sisuline õigustus kehtivale olukorrale, kus kutseõppeasutuste tugispetsialistide töö- ja puhkeaja tingimused on üldhariduskoolide tugispetsialistidega võrreldes kehvemad. Ebavõrdne kohtlemine ei ole õigustatud. Lisaks, hariduskeskuste loomisel pakutakse ühes õppeasutuses nii kutse- kui üldharidust, mis eeldab, et samas asutuses sarnaseid tööülesandeid täitvaid töötajad on võrdselt koheldud.

4. Määruse mõjud

4.1. Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a määruse nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ (edaspidi ka *EHIS põhimäärus*) mõjud

AHSi rakendamiseks tehakse järgmised muudatused:

- 1) haridusvaldkonda ületulevate lastehoidude tegevuslubade andmed tuuakse 01.12.2025 MTRist üle EHISesse ja nende kohta hakatakse koguma samu andmeid, nagu tehakse seda praegu lasteaedade kohta. Edaspidi lastehoid kuni 7-aastastele (KOV-i oma kuni 3-aastastele) ja lasteaed 3-7-aastastele;
- 2) seoses AHSis kehtestatud kvalifikatsiooninõuetega, hakatakse EHISesse koguma andmeid ka abiõpetajate ja lapsehoidjate kohta, nagu tehakse seda praegu õpetajate kohta;
- 3) AHSi alusel hakatakse rakendama lisaks üldisele toele tõhustatud tuge ja erituge, kaovad erilasteaiad ja -rühmad;
- 5) koolivalmiduskaart kantakse EHISesse;
- 6) AHSi nõude kohaselt kogutakse EHISesse lastehoidude ja lasteaedade kõik tegevuskohad aadressi täpsusega;
- 7) KOVile jääb senise koolitusloa taotlemise asemel HTMi teavitamise kohustus;
- 8) eralasteoid ja –lasteaed saab tegevusluba ja selle muutmist taotleda läbi EHISe.

Mõju sihtrühm: lasteaia ja lastehoiu pidajad, abiõpetajad, lapsehoidjad, lapsevanemad

Nende lastehoidude, kes tulevad sotsiaalvaldkonnas üle haridusvaldkonda ja hakkavad tegustema õppeasutusena AHSi alusel, halduskoormus vähesel määral suureneb. Nimelt tuleb EHISesse kanda rohkem andmeid, kui seni MTR-i (andmed lapse kohta, tugiteenuste osutamise kohta, tugiteenuse osutaja kohta, andmed töötajate kohta, lastehoiu tegevuskohtade kohta). Uute andmete kandmine EHISesse nõuab senisega võrreldes lisaaega ja ressursi. Samas tuleb neil edaspidi kanda EHISesse samu andmeid, mida kannavad praegu KELS-i alusel tegutsevad lastesõimed õppeasutusena. Põhjust nende andmete kogumist lõpetada ei ole, sest need on jätkuvalt vajalikud lapse haridustee toetamiseks, järelevalve teostamiseks ja riigi hariduspoliitika kujundamiseks. Muudatuse aluseks on AHS § 5 lõike 8, § 37 lõike 8, ja § 39 lõike 5 rakendamine.

KOVide kui lastehoidude ja lasteaedade pidajad ei taotle AHSi alusel enam koolitusluba ning neile jääb vaid teavitamiskohustus, mis EHISe muudatuse valguses tähendab seda, et kui KOV saadab ministeeriumile teavituse lasteaia või lastehoiu asutamise, ümberkorraldamise või lõpetamise kohta, kannab ministeerium selle otsuse andmed EHISesse. Mõju on positiivne, sest KOVide halduskoormus väheneb. Väheneb ka Haridus- ja Teadusministeeriumi halduskoormus, sest enam ei ole vaja menetleda KOVide koolituslubade taotlusi. Muudatuse aluseks on AHS §-de 17, 21 ja 42 rakendamine.

Kuna võrreldes kehtiva KELSi ja SHSiga on lapsehoidjad ja abiõpetajad AHSi kohaselt õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajad, kellele on kehtestatud kvalifikatsiooninõuded, tuleb ka nende andmed edaspidi sisestada EHISesse, nagu seda tehakse praegu õpetajate puhul. Kogu alusharidust võimaldava õppeasutuse personal on ühises andmekogus. Mõju lapsehoidjatele on vähene, sest ka praegu kogutakse nende kohta andmed andmebaasi, kuid mitte EHISesse, vaid MTRi. Edaspidi MTRi asemel EHISesse. Abiõpetajate kohta ei ole varem EHISesse andmeid kogutud, sest neile ei ole kehtestatud kvalifikatsiooninõudeid. AHSi alusel on nad edaspidi õppe- ja kasvatustegevusega seotud isikud, kellele on kehtestatud kvalifikatsiooninõuded, mistõttu on nende andmete, nagu ka õpetajate andmete kogumine EHISesse vajalik nii personalipoliitika kujundamiseks pidajale, kui riigile järelevalve teostamiseks ja hariduspoliitika kujundamiseks. EHISe ja karistusregistri vaheline andmevahetus aitab kaasa alaealiste vastu suunatud süütegude ennetamisele, kuivõrd selle tulemusel on olemas vajalik info isiku kohta, kelle suhtes kehtib lapsega töötava isikuna töötamise piirang. Muudatuse aluseks on AHS § 27 lõike 9 ja § 37 lõike 8 rakendamine.

Andmete kandmine EHISesse tõhustatud- ja eritoe rakendamise osas toimub edaspidi samamoodi, nagu koolide puhul. AHS näeb ette, et kui lapsele rakendatakse tõhustatud toe või eritoe meetmeid, peavad need kajastuma EHISes lapse kohta tehtavates kannetes. See info on edaspidi nähtav ka sellele lasteaiale või koolile, kuhu laps edasi liigub. Näiteks kui laps läheb teise lasteaeda või kooli, siis uuel asutusel on õigus näha, milliseid tugimeetmeid laps vajab ja milliseid tugimeetmeid on lapsele varasemalt osutatud (seda üksnes toe rakendamise eesmärgil ja vanema nõusolekul). Muudatuse aluseks on AHS § 12 lõike 8, § 13 lõike 8 ja § 14 lõike 8 rakendamine.

Edaspidi saavad erapidajad taotleta tegevusluba läbi EHISe. Kui taotlus on esitatud, liigub see töövoona vastava HTMi ametniku töölauale. Tegevuslubade menetluskeskkond EHISes muudab tegevusloa taotlemise õppeasutusele oluliselt lihtsamaks. Muudatuse aluseks on AHS §-de 22 ja 43 rakendamiseks.

Koolivalmiduskaart kantakse EHISesse PDF-failina. Koolivalmiduskaardi peavad koostama lasteaia, mitte lastehoiud. Juba praegu vormistavad lasteaia koolivalmiduskaardi näiteks Eliisis. Arenduste tulemusel on võimalik koolivalmiduskaart saata Eliisist EHISesse. Muudatusel on positiivne mõju nii lapsele kui õpetajatele, sest senisega võrreldes võimaldab koolivalmiduskaardi EHISesse kandmine sellel liikuda lasteaiast kooli ning suurendada seeläbi alus- ja põhihariduse sidusust. Nii saab lapse põhikooli õppima asumisel arvestada senisest enam lapse koolivalmidusega ja tugiteenuste vajadusega. Kool näeb lapse koolivalmiduskaarti alates tema kooli vastuvõtmisest. Muudatuse aluseks on AHS § 7 lõike 6 rakendamine.

EHISe põhimääruse muudatused mõjutavad alushariduse valdkonnas halduskoormust järgmiselt:

- sotsiaalvaldkonnas haridusvaldkonda ületulevate lastehoidude halduskoormus suureneb vähesel määral seoses senisest rohkemate andmete kandmisega EHISesse. MTRi enam andmeid enam esitama ei pea;

- KOVide halduskoormus väheneb, sest erinevalt erapidajast, kes taotleb EHISse kaudu tegevusluba, tuleb KOVidel lastehoiu ja lasteaia asutamisest, ümberkorraldamisest, tegevuse lõpetamisest ja peatamisest HTMi teavitada ning vastavast volikogu otsusest tulenevad andmed kannab EHISesse HTMi;
- erapidajatele muutub tegevuslubade taotlemine lihtsamaks, sest edaspidi saab seda teha läbi EHISse;
- koolivalmiduskaardi EHISesse kandmine vähendab koormust nii lasteaiale, lapsevanemale kui koolile, sest edaspidi ei pea ükski neist koolivalmiduskaarti teisele osapoolale esitama, sest see on neile EHISest kättesaadav.

Õppimiskohustuse rakendamiseks tehakse järgmised muudatused:

- 1) kirjeldatakse vastuvõtuandmete alamandmekogu eesmärk, andmekoosseis, andmete esitajad, andmete alamregistrisse kandmise kord, juurdepääs andmetele ja andmete väljastamise reeglid;
- 2) senise põhjuseta puudumiste ja „puudulike“ ja „nõrkade“ aastahinnete asemel hakatakse koguma märget õpilase väljalangemisohu kohta;
- 3) edaspidi ei koguta kutseõppes tuge vajava õppijate kohta andmeid tema erivajaduse liigi kohta, vaid ainult vajatavate ja talle osutatavate tugiteenuste ja meetmete kohta;
- 4) kutseõppes õppiva õpilase kohta märgitakse andmekogusse ka õppekava rakenduskavas ettenähtud iseseisva töö osakaal.

Vastuvõtuandmete alamandmekogu regulatsiooni kehtestamine

Mõju sihtrühm: õpilaskandidaadid

Mõju kirjeldus ja ulatus: Vastuvõtu läbiviimiseks ja õpilaste paremusjärjestusse seadmiseks kogusid koolid ka varasemalt andmeid õpilaste tulemuste ja soorituste kohta. Seni kasutati sisseastumise infosüsteemi (SAIS) ülikooli ja kutseõppeasutusse sisseastumiseks. SAIS on olemasolev HTM rakendus ja seal töödeldavaid andmeid on umbisikustatud kujul kasutatud ka varasemalt hariduspoliitiliste otsuste tegemisel. Õppimiskohustuse eelnõuga suureneb sihtrühm, kelle andmeid töödeldakse. Edaspidi on aga põhikoolilõpetajate ühtse vastuvõtu ja õppes edasiliikumise tagamiseks andmeid vaja nii kutseõppeasutuste kui gümnaasiumisse pürgijate kohta. Kuivõrd edaspidi on tegemist ametliku EHISse andmestikuga on õpilaskandidaatide jaoks tema andmete töötlemine selgemini määratletud ja läbipaistvam. Selgelt on määratletud, et isikute vastuvõtuandmeid säilitatakse isikustatud kujul vaid 12 kuud vastuvõtuotsuse tegemise päevast. Mõju ulatus isiku privaatsusele on siiski väike, sest ka seni on isiku nõusoleku alusel vastavaid andmeid vastuvõtuprotsessis töödeldud, nii riiklikus süsteemis kui ka eraettevõtjate loodud süsteemides.

Põhjuseta puudumiste ja „puudulike“ ja „nõrkade“ aastahinnete asemel hakatakse koguma märget õpilase väljalangemisohu kohta

Mõju sihtrühm: koolid ja õpilased

Mõju kirjeldus ja ulatus: Üldhariduskoolidel ei tule edaspidi õpilaste kohta kanda põhjuseta puudumiste ja „puudulike“ ja „nõrkade“ aastahinnete infot. Selle asemel kantakse vaid märke juhul, kui õpilane vastab 1.09.2025 jõustuva põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 36 lg 3 toodud tingimustele vastava ja kohaliku omavalitsuse sekkumist vajava õpilase kohta märke „väljalangemisohus“. Üldhariduskoolide puhul tegemist vaid täidetava välja muutusega, kutseõppeasutuste puhul, kus alates 2026/2027 õa õpivad alla 18. aastased on samuti õppimiskohustuslikud, on see uus kohustus. Mõju kutseõppeasutustele on suur, kuivõrd peavad oma tööprotsessidese vastava märke tegemise teatud asjaolude esinemisel sisse viima.

Õpilaste vaatest hakatakse üldhariduskoolide õpilaste kohta koguma senisest vähem andmeid, kutseõppeasutuses õppijate kohta aga on selliste andmete kogumine uus. Samas on see seotud sellega, et õppimine kuni 18 aastaseks saamiseni kohustus ja seda tuleb osapooltel ka toetada. Sellel eesmärgil on õpilaste kohta sellise andmestiku kogumine proportsionaalne meede ja andmete kogumise riive privaatsusele on mõõdukas.

Edaspidi ei koguta kutseõppes tuge vajava õppija andmeid tema erivajaduse liigi kohta, vaid ainult vajatavate ja talle osutatavate tugiteenuste ja -meetmete kohta.

Mõju sihtrühm: kutseõppeasutused ja õpilased

Mõju kirjeldus ja ulatus: Õpilasele tugimeetme määramine ei eelda enam haridusliku erivajaduse tuvastamist, mistõttu edaspidi erivajaduse koodi ei koguta. Seega kogutavate andmete hulk väheneb. Koolidel tuleb edaspidi märkida vaid kohaldatav tugimeede. Mõju on koolidele korralduslik ja ei too kaasa suuri muutusi. Õpilaste vaatest andmete kogumine väheneb ja on pigem positiivne.

Kutseõppes õppiva õpilase kohta märgitakse andmekogusse ka õppekava rakenduskavas ettenähtud iseseisva töö osakaal

Mõju sihtrühm: kutseõpet pakuvad koolid (kutseõppeasutused ja HTM pidamisel rakenduskõrgkoolid)

Mõju kirjeldus ja ulatus: Õppekavade rakenduskavades on täna see info koolidel olemas. Süsteemid aitavad osakaalu leida. Õppeinfosüsteemi „Tahvel“ kasutavad ja sealt on võimalik andmed kätte saada ilma koolidele lisatööd juurde tekitamata. Vaid kutseõppeasutused (Tartu Rakenduslik Kolledž- VOCO), kus Tahvel kasutuses ei ole, peavad vastava faili väljavõtte edastama EHISesse manuaalselt. Selle märke tegemine on vajalik uue rahastusmudeli rakendamiseks selleks, et koolid, kes pakuvad õpet õppimiskohustuslikele õpilastele, kus õppija on enamiku ajast kontaktselt juhendatud õppes, saaksid ka selle õppe läbi viimiseks piisava eelarve.

4.2. Vabariigi Valitsuse 25. juuni 2009. a määruse nr 112 “Haridustöötajate ametikohtade loetelu, kus antakse kuni 56 kalendripäeva põhipuhkust, ja puhkuse kestus ametikohtade kaupa” mõjud

Alushariduses tehtavad muudatused, millel on mõju:

Kehtiva määruse § 1 pealkirja sõnastus: § 1. Koolieelsete lasteasutuste haridustöötajate puhkus
Eelnõu § 2 punktiga 1 tehtav muudatus: § 1. Lastehoiu ja lasteaia haridustöötajate puhkus
Mõju kirjeldus: Ka lastehoiu rühmas töötavale õpetajale antakse 42 kalendripäeva puhkust.

Kehtiva määruse § 1 punkti 3 sõnastus: 3) eripedagoog, logopeed – 56 kalendripäeva.

Eelnõu § 2 punkti 4 sõnastus: 3) eripedagoog, logopeed, sotsiaalpedagoog, koolipsühholoog – 56 kalendripäeva.

Mõju kirjeldus: 56 kalendripäeva puhkust antakse ka sotsiaalpedagoogile ja koolipsühholoogile.

Kehtiva määruse § 2 sõnastus: § 2. Haridusliku erivajadusega laste rühma(de)ga koolieelsete lasteasutuste ja lasteaed-põhikoolide ning haridusliku erivajadusega laste rühmade haridustöötajate puhkus

Haridusliku erivajadusega laste rühma(de)ga koolieelsete lasteasutuste ja lasteaed-põhikoolide ning haridusliku erivajadusega laste rühmade haridustöötajatele antakse puhkust järgmises ulatuses:

- 1) direktor, õppealajuhataja – 56 kalendripäeva;
- 2) õpetaja, eripedagoog, logopeed – 56 kalendripäeva;
- 3) kehakultuuriinstruktor – 56 kalendripäeva.

Eelnõu § 2 punkti 5 sõnastus: § 2. Lasteaias tõhustatud ja eritoe rakendamiseks moodustatud väiksema rühma õpetaja puhkus

Kuni kuue lapsega rühma ja kuni 12 lapsega rühma õpetajale antakse puhkust 56 kalendripäeva. Mõju kirjeldus: 56 kalendripäeva puhkust antakse õpetajale, kes töötab lasteaias tõhustatud ja eritoe rakendamiseks moodustatud rühmas. Vastavalt:

- a) kuni kuue lapsega rühmad - rühm, mis on moodustatud eritoe rakendamiseks;
- b) kuni 12 lapsega rühmas - rühm, mis on moodustatud tõhustatud toe rakendamiseks.

Õpetajale, kes töötab rühmas, millesse on kaasatud HEV laps, ei pea andma puhkust 56 kalendripäeva, vaid § 1 punkti 2 alusel 42 kalendripäeva.

Direktorile ja õppejuhile ei näe § 2 ette 56 kalendripäeva puhkust, neile antakse puhkust 42 kalendripäeva § 1 punkti 1 alusel.

Tugispetsialistidele antakse puhkust § 1 punkti 3 alusel 56 kalendripäeva.

Kehakultuuriinstruktori ametikohta määrus ei sätesta, sest sellist ametikohta ei ole.

Mõju sihtrühm: õpetajad, lasteaia direktorid, lastehoiu ja lasteaia pidajad

Kui üldhariduse puhul on võimalik EHISe põhjal välja tuua tõhustatud või erituge saavate õpilaste info, siis alushariduses selliseid märkeid ei ole. Õpetajate andmeid ei ole võimalik siduda rühmadega, seetõttu ei ole võimalik EHISe andmete alusel tuvastada, milline õpetaja õpetab nt toevajadusega lapsi või sobitusrühma lapsi.

Mõju: Edaspidi ei ole 56 päevase puhkuse nõudeõigust senisel sobitusrühma õpetajal, kuna see rühmatüüp kaob. Samas tuleb välja tuua, et kehtivas määruses ei ole kirjas, et sobitusrühma õpetaja puhkuse pikkus on 56 kalendripäeva. Määruses ei ole sätestatud, et rühmas, kus on hariduslike erivajadustega laps(i), on puhkus 56 päeva. Seega on määrusandja tahe siin selline, et sobitusrühma õpetaja iga-aastase puhkuse pikkus 42 kalendripäeva. Iga tööandja, nii kohaliku omavalitsuse üksuse kui lastehoiu või lasteaia pidaja pädevuses on kehtestada õpetajale puhkuse pikkuseks 56 päeva.

Muudatuse põhjuseks on asjaolu, et senisel moel ei eristata enam haridusliku erivajadusega laste rühmasid. Põhjendusest on asutuse juhtide täiendav puhkus selle eest, kui nende asutuses on erivajadusega lapsi – iga lapse arenguvajadustega tuleb tegeleda ka täna ning formaalse toevajaduse dokumenteerimine ei muuda sisuliselt töökoormust või vastutust. Direktorite ja õppejuhtide tööülesanded ja vastutus ei sõltu laste rühmade tüübist, vaid kogu lasteaia igapäevaste tegevuste juhtimisest ja korraldamisest. Direktor vastutab kõigi rühmade, sõltumata nende erivajadustega laste olemasolust või puudumisest, sujuva töökorralduse eest. Tema ülesanne on tagada, et kõik lapsed, olenemata individuaalsetest vajadustest, saavad parima võimaliku hariduse ja hoiu ning et töötajad saavad vajalikku tuge.

2024/2025. õppeaastal töötavad 203 direktorit ja 232 õppealajuhatajat eri- ja sobitusrühmadega lasteaedades. Kavandatava muudatuse alusel oleksid viidatud juhid, kelle puhkusepäevade nõudeõigus lüheneks 42 päevale. 2024. aasta sügisel viis Eesti Linnade Valdade Liit Haridus- ja Teadusministeeriumi palvel läbi küsitluse, missuguse puhkusepäevade arvu KOV-id on kehtestanud lasteaia direktoritele, õppejuhtidele, õpetajatele ja tugispetsialistidele. 79-st omavalitsusest vastas küsitlusele 47. 47-st omavalitsusest 30 on kehtestanud puhkuse pikkuseks 56 kalendripäeva kas kõikidele juhtidele või nende lasteaedade juhtidele, kus on erivajadusega

laste rühmad või sobitusrühmad. 47-st omavalitsusest 34 on kehtestanud kas kõikidele või teatud õpetajatele 42 päevasest puhkusest pikema puhkuse. Tihti on selleks 49 puhkusepäeva. See näitab, et kohalikud omavalitsused on võtnud kasutusele meetmeid õpetajate motiveerimiseks puhkusepäevade arvu suurendamise näol, olenemata kehtestatud puhkusepäevade kehtivast miinimumist.

Kui kohalik omavalitsus soovib töötajate motiveerimiseks seda säilitada seni kehtestatud pikema põhipuhkuse, siis on tal selleks õigus.

Eelnõu § 2 punkti 4 muudatuse kohaselt antakse kuni 56 kalendripäeva põhipuhkust ka lasteaia sotsiaalpedagoogile ja koolipsühholoogile.

Täna ei koguta EHISesse andmeid lastehoiu õpetajate, lastehoiu ja lasteaia koolipsühholoogide ja sotsiaalpedagoogide kohta. Neid andmeid hakatakse EHISesse koguma AHSi alusel. Seega ei ole ülevaadet, kui palju võiks olla lastehoiu ja lasteaia koolipsühholooge ja sotsiaalpedagooge, kes võiksid saada õiguse 56 päevasele puhkusele.

2023/2024. õppeaastal oli 104 lasteaeda⁴, kus oli loodud vähemalt üks erirühm. Kokku töötas neid lasteaedades 102 direktorit ja 119 õppealajuhatajat. Erirühma ja sobitusrühma õpetajaid töötas lasteaedades 222⁵. Kõik nimetatud lasteaedade õppealajuhatajad ning erirühma ja sobitusrühma õpetajad ei töötanud täiskoormusega.

Kuna kehtiv määrus nr 112 ei anna lastehoiu ja lasteaia sotsiaalpedagoogidele ning koolipsühholoogidele nõudeõigust 56 kalendripäevasele puhkusele, siis praktikas antakse neile põhipuhkust kas töölepingu seaduse alusel 28 kalendripäeva või sarnaselt lasteaed-põhikoolide, põhikoolide ja gümnaasiumide koolipsühholoogide ja sotsiaalpedagoogidele 56 kalendripäeva või antakse puhkust rohkem kui 28 kalendripäevast, aga mitte tingimata 56 kalendripäeva pidaja otsusel muul põhjusel. Mõne kohaliku omavalitsuse näitel on leidnud kinnitust tõsiasi, et kohalikes omavalitsustes varieerub nimetatud tugispetsialistide puhkuse päevade arv. Kuna puudub teadmine tegelikust lastehoidude ja lasteaia sotsiaalpedagoogide ning koolipsühholoogide puhkuse päevade arvust, saab mõjude hindamisel lähtuda olukorrast, et:

1. Lastehoiu ja lasteaia koolipsühholoogi ja sotsiaalpedagoogi puhkuse pikkus on juba 56 kalendripäeva.

Kui praeguste koolieelsete lasteasutuste (AHSis lastehoid ja lasteaed) töötavate koolipsühholoogide ja sotsiaalpedagoogide puhkuse arvestuses on seni lähtutud lasteaed-põhikoolide, põhikoolide ja gümnaasiumide koolipsühholoogide ja sotsiaalpedagoogide põhipuhkuse pikkusest, st 56 kalendripäevast, siis määruse muudatusega mõjusid ei kaasne.

2. Lastehoiu ja lasteaia koolipsühholoogi ja sotsiaalpedagoogi puhkuse pikkus on lühem kui 56 kalendripäeva.

Sellisel juhul väheneks 56 kalendripäevase puhkuse kehtestamisega aastas töötegemise nädalate arv. Kui lastehoius või lasteaias töötaks ainult üks täistööajaga koolipsühholoog või sotsiaalpedagoog, kelle puhkuse pikkuseks oleks 42 kalendripäeva, siis väheneks nimetatud tugispetsialistide toe kättesaadavus 2 nädala võrra ehk 70 tundi aastas (arvestatud on 35 tunnise töönädalaga, sest käesoleva määruste muudatuste paketiga kavandatakse muuta ka

---

⁴ Lasteaiaid, kus on loodud vähemalt üks tasandusrühm, kehapuudega laste rühm, erirühm, meelepuudega laste rühm, arendusrühm, pervasiivse arenguhäirega laste rühm, liitpuudega laste rühm.

⁵ Erirühma ja sobitusrühma õpetajaid töötas kokku 87 lasteaia, kõik need lasteaiaid ei kuulu 104 lasteaia hulka, kus oli loodud vähemalt üks erirühm.

haridustöötajate tööaja määrust ja kehtestada nimetatud ametikohtadel töötavatele isikutele lühendatud täistööaeg 35 tundi nädalas). See tähendab, kui koolipsühholoogi või sotsiaalpedagoogi töötaks aastas 44 nädalat 46 nädala asemel 52-st nädalast, siis väheneks koolipsühholoogi või sotsiaalpedagoogi teenuse kättesaadavus keskmiselt u 1,6 tundi nädalas.

Puhkuse pikendamise mõju asutuse töötajatele on marginaalne, sest töötajate arv on sama olenemata sellest, kas töötaja töötab või puhkab. Kulud võivad tekkida töötaja töölt lahkumisega seoses.

Võimalikud kaasnevad mõjud, kui lastehoiu ja lasteaia sotsiaalpedagoogi ning koolipsühholoogi põhipuhkus on seni olnud lühem kui 56 kalendripäeva:

- Mõju sotsiaalpedagoogi ja koolipsühholoogi toe kättesaadavusele õppeaasta jooksul oleks minimaalne – kättesaadavust võib mõjutada puhkamise aeg.
- Sotsiaalpedagoogide ja koolipsühholoogide töö võib muutuda intensiivsemaks, intensiivsuse aste oleneb sellest, kui palju puhkuse päevi määruse muudatusega lisandub.
- Puhkuse päevade arvu suurendamine võib omada mõju nimetatud tugispetsialistide ametikoha atraktiivsusele – vaba aega tekib juurde. Pikem puhkus võib anda tuge asuda ametisse.
- Töötajate arv muutus on marginaalne - juhul kui lastehoiu ja lasteaia sotsiaalpedagoog või koolipsühholoog peaks lahkuma töölt, saab ta seaduses ettenähtud korras hüvitisi.

Kokkuvõttes võib öelda, et määruse § 2 punkti 4 muudatus omaks positiivset mõju individuaalile, sest laiendab töötaja hüvede paketti.

Eelnõu § 2 punkti 5 muudatustega ühtlustatakse kutseõppeasutusse ja üldhariduskooli haridustöötajate puhkuste regulatsioon. Edaspidi antakse 56 puhkepäeva ka kutseõppeasutuses töötavale sotsiaalpedagoogile, huvijuhile ja kasvatajale.

Sihtrühm: kutseõppeasutused, seal töötavad sotsiaalpedagoogid, huvijuhid ja kasvatajad

10.11.2024 seisuga töötab kutseõppeasutustes kokku 30 sotsiaalpedagoogi (kõigis kutseõppeasutustes EHISe andmete alusel sotsiaalpedagoog ei tööta, sotsiaalpedagoogid on tööle 18 kutseõppeasutuses).

Mõju kirjeldus ja ulatus: ühtlustatakse kutseõppeasutusse tugipersonali puhkuste pikkus üldhariduskooli tugipersonali puhkuste kestvusega. Seni ajani on kutseõppeasutuses töötaval sotsiaalpedagoogil puhkust 42 päeva, üldhariduses on see aga 56 kalendripäeva.

Kui kutseõppeasutuses töötaks ainult üks sotsiaalpedagoog, siis väheneks sotsiaalpedagoogi toe kättesaadavus 56 kalendripäevase puhkuse rakendamisel 2 nädala võrra ehk 70 tundi aastas (arvestatud on 35 tunnise tööaeg nädalas, sest käesoleva määruse muudatuste paketiga kavandatakse muuta ka haridustöötajate tööaja määrust ja kehtestada nimetatud ametikohtadel töötavatele isikutele lühendatud täistööaeg 35 tundi nädalas). St et kui sotsiaalpedagoog töötaks aastas 44 nädalat 46 nädala asemel 52-st nädalast, siis nädalas väheneks sotsiaalpedagoogi toe kättesaadavus keskmiselt u 1,6 tundi.

Sotsiaalpedagoogi toe kättesaadavust võib mõjutada ka puhkamise aeg. Kutseõppeasutuse seaduse § 27 lõige 2 kohaselt on õpilasel õppeaastas vähemalt 40 nädalat õppetööd ja kaheksa nädalat koolivaheaega. Samas on üldjuhul õpilaste vaheaeg ka aeg, mil puhkavad ka kooli

töötajad, mistõttu toe kättesaadavusele ei pruugi siiski muudatusest tingitult märkimisväärt mõju olla.

Puhkuse pikendamise mõju tööjõukuludele on marginaalne. Kulud võivad tekkida aga isikute töölt lahkumisega seoses (hüvitised). Nimetatud kulu ei ole võimalik aga välja arvutada, sest see oleneb tugispetsialistide volavusest.

Seega, puhkuste pikkuse ühtlustamise mõju riigieelarvele saab pidada marginaalseks. Puhkusi planeerides saab lähtuda põhimõttest, et tugipersonal puhkab valdavalt ajal, mil ka õpilased puhkavad. Teatud rahaline mõju võib aga koolil tekkida töötaja töölepingu lõppemisel töötajale kasutamata jäänud aegumata põhipuhkuse hüvitamisel.

Samasuguste järelduseni saab asuda ka huvijuhi ja kasvataja ametikoha puhkuste pikkuse tõstmisel seniselt 42 päevalt 56 kalendripäevani. Ka sel juhul saab puhkuste pikkuse ühtlustamise mõju riigieelarvele pidada marginaalseks. Kutseõppeasutustes on õpilase jaoks on õppeaastas 40 nädalat õppetööd ja vähemalt kaheksa nädalat vaheaega. Nende ametikohtade töötajate puhkusi planeerides lähtutakse töökoormusest, mistõttu võib eeldada, et kasvatajad ja huvijuhid puhkavad valdavalt ajal, mil ka õpilased puhkavad. Rahaline mõju võib tekkida töötaja töölepingu lõppemisel töötajale kasutamata jäänud aegumata põhipuhkuse hüvitamisel.

Haridustöötajate hulgast, kel oli õigus 42 päeva pikkusele puhkusele arvatakse välja ravikehakultuuriinstruktor, kuivõrd sellist ametikohta kutseõppeasutustes käesoleval ajal ei eksisteeri ja seda ei ole vaja ka tulevikus. Antud muudatus ei too kaasa mõju, kuna sihtrühma ei ole.

Muudatuste mõju sihtrühmale on positiivne, sest töötaja tasandil toimub hüvede paketi tõus ning koolide vaatest on riiklikult kehtestatud võrdsed tagatised üldhariduskoolide haridustöötajatega, mis aitab kaasa personali leidmisele värbamisprotsessis. Samuti tagab see parema ja lihtsama administreerimise nn hariduskeskustes (kutse- ja üldharidust pakkuvates õppeasutustes).

4.3. Vabariigi Valitsuse 22. augusti 2013. a määruse nr 125 „Haridustöötajate tööaeg“ muutmise mõjud

Eelnõu § 3 muudatusega sõnastatakse paragrahvi 1 lõike 1 punktid 1 – 3 selliselt, et haridustöötajate lühendatud täistööaeg 7 tundi päevas ehk 35 tundi nädalas rakendub ka lastehoiu, lasteaia, põhikooli, gümnaasiumi ja kutseõppeasutuse sotsiaalpedagoogile ja koolipsühholoogile.

Täna ei koguta EHISesse andmeid koolieelsete lasteasutuste (AHSis lastehoiud ja lasteaiad) koolipsühholoogide ja sotsiaalpedagoogide kohta. Neid andmeid hakatakse EHISesse koguma AHSi alusel. Seega ei ole praegu ülevaadet sellest, kui paljusid koolieelsetes lasteasutustes töötavaid koolipsühholooge ja sotsiaalpedagooge lühendatud täistööajale üleminek võiks puudutada. Seepärast pole ka teada, millised muudatused võiksid kaasneda edaspidi lastehoidude ja lasteade koolipsühholoogide ja sotsiaalpedagoogide ametikohtade arvudes lühendatud täistööaja kehtestamisega.

2023/2024. õppeaastal töötas üldhariduskoolides kokku 290 koolipsühholoogi koormusega 224,3 ametikohta ning 447 sotsiaalpedagoogi koormusega 386,4 ametikohta. Andmed näitavad, et kõik nimetatud tugispetsialistid ei töötanud täistööajaga.

Tabel 1. Muudatused üldhariduskoolide koolipsühholoogide ja sotsiaalpedagoogide ametikohtade arvudes üleminekul lühendatud täistööajale 2023/2024. õppeaasta andmetenaitel

	40 tunnine täistööaeg		35 tunnine lühendatud täistööaeg			
	Ametikohtade arv 10.11.2023 seisuga	Koormus kokku tundides nädalas	Ametikohtade arv 10.11.2023 seisuga	Koormus kokku tundides nädalas	Muutus ametikohtade arv	Muutus tundides nädalas
Erakoolid						
Koolipsühholoog	19,6	785,0	22,1	772,7	2,45	-12,27
Sotsiaalpedagoog	11,8	473,4	13,3	466,0	1,48	-7,40
Kokku	31,5	1258,4	35,4	1238,7	3,93	-19,66
Munitsipaalkoolid						
Koolipsühholoog	179,4	7175,1	201,8	7063,0	22,42	-112,11
Sotsiaalpedagoog	328,4	13137,2	369,5	12931,9	41,05	-205,27
Kokku	507,8	20312,3	571,3	19994,9	63,48	-317,38
Riigikoolid						
Koolipsühholoog	25,3	1013,2	28,5	997,4	3,17	-15,83
Sotsiaalpedagoog	46,1	1845,2	51,9	1816,4	5,77	-28,83
Kokku	71,5	2858,4	80,4	2813,7	8,93	-44,66
<i>Üldkokkuvõte</i>	<i>610,7</i>	<i>24429,1</i>	<i>687,1</i>	<i>24047,4</i>	<i>76,34</i>	<i>-381,70</i>

2023/2024. õppeaasta EHISE andmete alusel võiks üleminekul lühendatud täistööajale olla vajadus ligikaudu 28 täiendava koolipsühholoogi ning ligikaudu 48 täiendava sotsiaalpedagoogi ametikoha loomiseks eeldusel, et nimetatud tugispetsialistide vajadus jääb 2023/2024. õppeaasta andmetest lähtuvalt tasemele, kogu töö hulk ei muutu üldhariduskoolides (vt tabel 1). Tekkivate täiendavate koolipsühholoogide ja sotsiaalpedagoogide ametikohtade arv kokku ei ole kõigi Eesti üldhariduskoolide kohta suur, teisalt tuleb meele pidada, et EHISE andmetel ei tööta mitte kõigis üldhariduskoolides koolipsühholoogi ega ka sotsiaalpedagoogi. Andmete sellise seisuga põhjust võib olla kas teenuse väheses vajaduses või ostavad koolid teenust erateenusepakkujalt ja sellisel juhul ei kanta andmeid EHISesse. Seega lühendatud täistööajale ülemineku seoses võib tekkivate täiendavate üldhariduskoolide koolipsühholoogide ja sotsiaalpedagoogide ametikohtade loomise vajadus olla suurem EHISE andmetel esile toodust. Vajadus varieerub nii kohaliku omavalitsuse üksuste kui koolide lõikes.

Järgnevalt esitatud mõjude hindamisel eeldatakse, et lühendatud täistööaja kehtestamisega seotud mõjud on sarnased/kehtivad kõigile eespool nimetatud ametikohtadele.

Tööaja lühendamine ei muuda eelduslikult töötasu, aga võib muuta tööülesannete hulka (kokkuleppel tööandjaga võidakse vähendada tugispetsialisti tööülesandeid). Et tehtava töö hulk võib, aga ei pruugi väheneda koos tööaja lühendamisega, siis saab tööaja lühendamise seotud võimalikke mõjusid hinnata kahest eeldusest lähtuvalt:

Tööaja lühendamise seoses vähendatakse tööülesandeid ehk töömaht väheneb, töötasu jääb samaks.

Võimalikud mõjud:

- Tekiks vajadus luua täiendavaid üldhariduskoolide, aga ka lasteaedade ja lastehoidude koolipsühholoogide ning sotsiaalpedagoogide ametikohti, et tagada piisavas mahus tugiteenuse kättesaadavus.
- Tööjõukulud suurenevad, sest tuleb katta loodavate ametikohtade tööjõukulud.
- 35 tunnisele töönädalale üleminek tõstab koolipsühholoogide ja sotsiaalpedagoogide töötunni hinda, mis võib omada mõju tugispetsialisti ameti atraktiivsusele.
- Eelduslikult võiks töötaval koolipsühholoogil ja sotsiaalpedagoogil tekkida juurde vaba aega, mis võib samuti mõjutada ameti atraktiivsust.
- Kuna puudub ülevaade, kui palju on puudu üldhariduskoolide ning koolieelsete lasteasutuste koolipsühholooge ja sotsiaalpedagooge, siis ei ole teada, kas haridustöötajate tööaja määrase muudatustega seotud võimalikud loodavad täiendavad ametikohal leevendavad piisavas mahus tugispetsialistide puudust või mitte.

Määruse muudatused omaksid positiivset mõju eelkõige üldhariduskooli, lasteaia, lastehoiu koolipsühholoogile ja sotsiaalpedagoogile ehk indiviidile. Positiivne mõju avaldub võrdsetes töötingimustes teiste tugispetsialistidega, töötunni hinna tõusus ja tööhulga vähenemises. Mõju pidajale sisaldab endast mõju leida vajadusel täiendavaid rahalisi ressursse. Samal ajal on muudatuse mõju positiivne: täna on keskmine koormus 0,8 ametikohta, siis sama tööülesannete hulga juures töötaks tugispetsialist edaspidi täiskoormusega, mis lühema tööaja ja parema tunnihinnaga suurendab ametikoha atraktiivsust ja eelduslikult toob haridusvaldkonda spetsialiste juurde.

Tööaja lühendamisega seoses jäävad tööülesanded ja töötasu samaks.

Võimalikud mõjud:

- Töötavate koolipsühholoogide ja sotsiaalpedagoogide töö muutub intensiivsemaks, mis võib mõjutada omakorda pakutava toe ja õpetamise kvaliteeti.
- Tööjõukulud ei suurene.
- 35 tunnisele töönädalale üleminek tõstab koolipsühholoogi, sotsiaalpedagoogi töötunni hinda, mis võib omada mõju ametite atraktiivsusele.
- Eelduslikult suurendab täiskoormus lühema tööaja ja parema tunnihinnaga ametikoha atraktiivsust.
- Ametikoha atraktiivsuse tõus tooks spetsialiste haridusvaldkonda juurde.

Eelpool loetletud mõjude alusel saab öelda, et esiteks omaksid määruse muudatused positiivset mõju eelkõige koolipsühholoogile ja sotsiaalpedagoogile ehk indiviidile. Koolipsühholoogide ja sotsiaalpedagoogide teenuse kättesaadavusele on mõju neutraalne või pigem positiivne mõju.

Kutseõppeasutustes tugipersonali tööaja täpsustamine

KutÕS ei nõua, et kõik tugiteenused peaksid tingimata olema tagatud koolis kohapeal, kuid teenuste võimalikult hea kättesaadavuse ja kvaliteedi tagamiseks on mõistlik, kui tugispetsialistid töötavad koolis ning sisse ostetavaid teenuseid kasutatakse vaid erandkorras. Seni ongi koolid tugiteenuste sisseostmise võimalust vähe kasutanud, muuhulgas põhjusel, et sisseostetav teenus on kokkuvõttes kallim.

Eeldusel, et tugispetsialistide koosseis ei muutu, palgatase jääb samaks ning koolivõrgus ei toimu olulise muudatuse, ei muuda tööaja lühendamise eelduslikult tugispetsialisti töötasu, võib muuta aga tugispetsialistide tööülesannete hulka (kokkuleppel tööandjaga võidakse vähendada tugispetsialisti tööülesandeid). Seega tugispetsialisti tehtava töö hulk võib, aga ei pruugi väheneda.

Üleminekul lühendatud täistööajale ehk töötades 35 tundi nädalas, väheneks kutseõppeasutustes töötavate eripedagoogide, koolipsühholoogide ja sotsiaalpedagoogide kogu töötundide arv nädalas ja ka nädala koormus kokku. See võib tuua kaasa vabanenud töötundide arvelt täiendavate tugispetsialistide ametikohtade loomise vajaduse, et tagada piisavas mahus tugiteenuse kättesaadavus.

Tabel 1. Muudatused munitsipaal- ja riigikutseõppeasutuste tugispetsialistide ametikohtade arvudes 2024/2025. õa EHISE andmetel

	40 tunnine täistööaeg		Lühendatud täistööaeg 35 tundi nädalas		MUUTUS ametikohtade arvus	MUUTUS tundides nädalas
	Ametikohtade arv 10.11.2024 seisuga	Koormus tundides kokku nädalas	Ametikohtade arv 10.11.2024 seisuga	Koormus tundides kokku nädalas		
Munitsipaalkutseõppeasutused						
Eripedagoogid	3	120	3,4	118,1	0,4	-1,9
Koolipsühholoogid	1,8	72	2,0	70,9	0,2	-1,1
Sotsiaalpedagoogid	4	160	4,5	157,5	0,5	-2,5
Kokku	8,8	352	9,9	346,5	1,1	-5,5
Riigikutseõppeasutused						
Eripedagoogid	6	240	6,8	236,3	0,8	-3,8
Koolipsühholoogid	6,46	258,4	7,3	254,4	0,8	-4,0
Sotsiaalpedagoogid	22,22	888,8	25,0	874,9	2,8	-13,9
Kokku	34,68	1387,2	39,0	1365,5	4,3	-21,7
Üldkokkuvõte	43,48	1739,2	48,9	1712,0	5,4	-27,2

10.11.2024 seisuga EHISE andmete alusel võiks olla vajadus luua u **5,4** täiendavat tugispetsialisti ametikohta (vt tabel 1).

Täiendavate tugispetsialistide ametikohtade loomise vajadus ei ole suur, seega üleminekuga lühendatud täistööajale ei suureneks oluliselt kutseõppeasutuste tugispetsialistide tööjõukulu.

Tabel 2. Munitsipaal- ja riigikutseõppeasutuste lisanduv tööjõukulu aastas 5,4 täiendava tugispetsialisti ametikohta lisandumisel.

	Munitsipaalkutseõppeasutused		Riigikutseõppeasutused		Kokku	
	Täiendavate ametikohtade arv EHISE	Täiendav tööjõukulu aastas (eurodes)	Täiendavate ametikohtade arv EHISE	Täiendav tööjõukulu aastas	Täiendavate ametikohtade arv	Täiendav tööjõukulu aastas

	10.11.2024 seisualusel		10.11.2024 seisualusel	(eurodes)	EHISE 10.11.2024 seisualusel	(eurodes)
Eripedagoogid, koolipsühholoogid ja sotsiaalpedagoogid	1,1	30 315	4,3	102 840	5,4	133 155
Lisa töøjõukulu vajadus 2,5% palgatõusu korral	1,1	105 411	4,3	31 073	5,4	136 484

*tõøjõukulu aastas – munitsipaal- ja riigikutseõppeasutustes on aluseks keskmine tugispetsialisti palk 2023. aasta seisuga

2023. a tugispetsialistide keskmine brutokuupalk oli munitsipaal- ja riigikutseõppeasutustes 1716 eurot, riigikutseõppeasutustes 1490 eurot ning nimetatud kutseõppeasutustes kokku 1560 eurot.

Tabel 2 alusel oleks 5,4 täiendava tugispetsialisti ametikoha töøjõukulud aastas munitsipaal- ja riigikutseõppeasutustes kokku 133 155 eurot. Võimaliku palgatõusu korral kasvaks töøjõukulud 2300 euro võrra.

Võimalikud kuludega seotud mõjud:

- Tekiks vajadus luua täiendavaid tugispetsialistide ametikohti, et tagada piisavas mahus tugiteenuse kättesaadavus.
- Täiendavate koolipsühholoogide ja sotsiaalpedagoogide ametikohtade loomine kergitab töøjõukulusid.

Üleminekul lühendatud täistööajale ehk töötades 35 tundi nädalas, väheneks kutseõppeasutustes töötavate eripedagoogide, koolipsühholoogide ja sotsiaalpedagoogide kogu töötundide arv nädalas ning tugispetsialistid töötavad senisest efektiivsemalt (näiteks kui seni kulus ühe õpilase nõustamisele 60 minutit, siis nüüd tuleb jõuda sama tulemuseni 50 minutiga). Seega on eripedagoogi, koolipsühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenus kättesaadav lühema tööaja jooksul ning väiksemas ajalisel mahus. Tugispetsialistide koormus jääb samaks ning täiendavaid kulusid (sh töøjõule) ei teki. Kutseõppeasutused peavad tagama selle, et nimetatud tugispetsialistide teenuse kvaliteet ei langeks ning kättesaadavus ei väheneks.

Võimalikud kuludega seotud mõjud:

- Muude tingimuste samaks jäädes täiendavaid kulusid (sh töøjõule) ei teki
- Tugispetsialistide töö muutub intensiivsemaks, mis võib mõjutada omakorda pakutava toe ja õpetamise kvaliteeti.

Küll aga toob õppimiskohustuse eest tõstmine 18. eluaastani toob kaasa õppijate arvu kasvu ka kutsehariduses (ettevalmistava õppe rakendumine, valikute laienemine kutseõppes), mis omakorda omab mõju tuge pakkuvate spetsialistide vajadusele ning võib eeldada, et vajadus tugispetsialistide järele pigem kasvab.

Samuti juhitakse Riigikontrolli 2025. a auditis „Haridusliku erivajadusega noorte kutseõpingute ja tööle siirdumise toetamine” tähelepanu, et paljud kutseõppe õpilased ei saa vajalikku tuge,

sest tugispetsialiste on puudu. Edaspidi vajadus tugispetsialistide teenuse järele kutseõppeasutustes kasvab, sest esiteks jõuab suur osa põhikoolilõpetajatest, kes seni edasi ei õppinud (kellest paljud on toevajadusega õppijad), edaspidi kutseõppesse ja nende õppes püsimise tagamisel on tugispetsialistidel oluline roll. Teiseks on kutseharidusreformi sihiks, et senisest suurem hulk põhikoolilõpetajaid valiks edasiõppimiseks kutsehariduse, mis kasvatab kutseõppes osalejate arvu, kellest osadel on tõenäoliselt ka toevajadus. Seega on vajalikul määral tugiteenuste tagamiseks oluline parandada kutseõppeasutustes töötavate tugispetsialistide töötingimusi.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Põhihariduse järgse ühtse sisseastumissüsteemi SAIS kasutuselevõtu mõju on õppimiskohustuse eelnõu seletuskirjas põhjalikumalt analüüsitud ja hinnatud järgmiselt: kavandatud arendustööd 2025. aastaks eeldavad täiendavaid vahendeid ca 0,73 miljonit eurot, 2026. aastal 0,4 miljonit eurot ning järgnevatel aastatel 0,1 miljonit eurot aastas. Kulud kaetakse haridusvaldkonna siseste ressursside toel.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. septembril 2025, sest siis jõustuvad alusharidusseadus ja Eesti Vabariigi haridusseaduse ning teiste seaduste muutmise seadus (õppimiskohustuse kehtestamine).

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks ministeeriumitele ning Eesti Linnade ja Valdade Liidule ning arvamuse avaldamiseks järgmistele adressaatidele: Andmekaitse Inspeksioon, Terviseamet, Tervise Arengu Instituut, Sotsiaalkindlustusamet, Tallinna Ülikooli haridusteaduste instituut, Tartu Ülikooli haridusteaduste instituut, Haridus-ja Noorteamet (Rajaleidja), Reggio Emilia Ühing, Eesti Koolijuhtide Ühendus, Eesti Lastekaitse Liit, Eesti Õpetajate Liit, Eesti Alushariduse Juhtide Ühendus, Eesti Eralasteaedade Liit, Eesti Haridustöötajate Liit, Eesti Lasteaednike Liit, MTÜ Hea Algas, Eesti Lastevanemate Liit, Eesti Lastehoidude Liit, Eesti Eripedagoogide Liit, Eesti Logopeedide Ühing, Eesti Koolipsühholoogide Ühing, Eesti Lapsehoidjate Kutseliit, Eesti Alushariduse Ühendus, MTÜ Tartu Linna Koolieelsete Eralasteasutuste Ühendus, MTÜ Lapsed Õue ning Eesti Kutseõppe Edendamise Ühing.

Kristina Kallas
minister